

Fakultet for helse- og sosialvitenskap

Mastergradavhandling

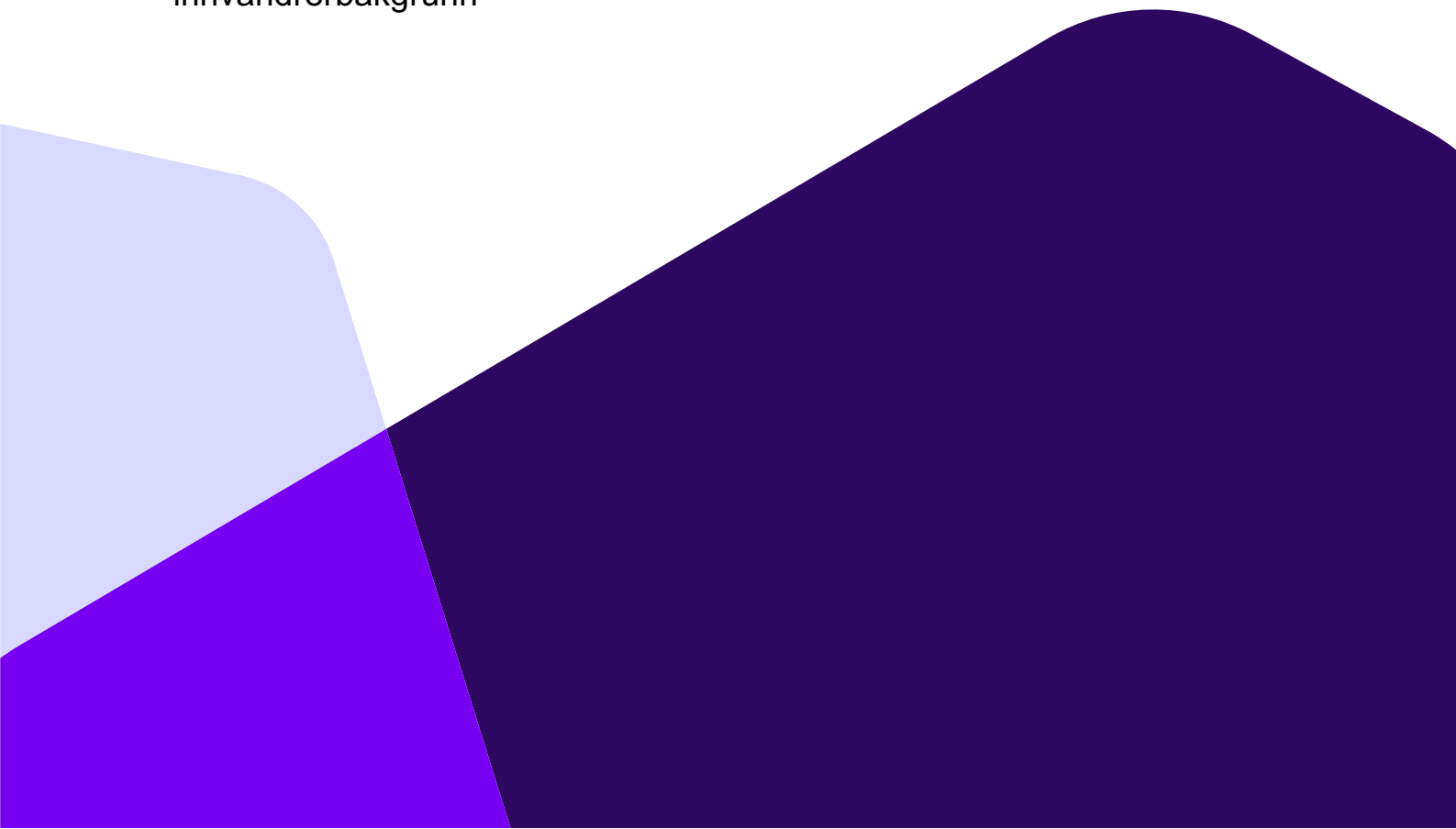
MSH-OPP4400 Masteroppgave

Våren 2025

Katja Nordby Holm

På kanten av fellesskap

En kvalitativ studie om tilhørighet og sosial støtte blant skeive med
innvandrerbakgrunn

Universitetet i Sørøst-Norge

Fakultet for helse- og sosialvitenskap

Institutt for helse-, sosial- og velferdsfag

Postboks 4

3199 Borre

<http://www.usn.no>

© 2025 Katja Nordby Holm

Denne avhandlingen representerer 30 studiepoeng

Sammendrag

Bakgrunn: Sosial støtte er en viktig helsedeterminant blant unge mennesker, ettersom sosiale nettverk og muligheten til å søke støtte fra dem forbedrer livskvaliteten. Denne studien viser at måten unge, skeive innvandrere opplever sosial støtte på påvirkes av interseksjonalitet, et begrep som beskriver hvordan deres parallelle tilhørighet til flere minoritetsgrupper gjør dem spesielt sårbare for diskriminering og marginalisering. Deltakerne i denne studien har innvandrerforeldre, noe som betyr at de vokste opp som flerkulturelle, snakker et minoritetsspråk hjemme og ofte må navigere i de dominerende sosiale normene i Norge på egenhånd. I tillegg kommer familiene deres fra kulturer der det å være skeiv bryter med gjeldende normer og verdier, noe som gjør at de noen ganger møter homofobi eller transfobi hjemme og rasisme i skeive miljøer. Å forstå hvordan sosial støtte spiller en rolle i helsen deres og hvordan de søker den, gir verdifull informasjon når man utvikler sårt tiltrengte målrettede helsetjenester for skeive innvandrere.

Formål: Å undersøke hvordan tilhørighet og sosial støtte oppleves av unge, skeive personer med innvandrerbakgrunn i Norge.

Forskningsdesign: Dette er en kvalitativ studie der funnene tar utgangspunkt i fem individuelle dybdeintervjuer. Deltakerne er i alderen 18–31 år, identifiserer seg som skeive, og har minst én forelder som er født utenfor Vest-Europa og Nord-Amerika. De har også bodd i Norge i minst ti år. Dataene er utforsket gjennom en refleksiv tematisk analyse.

Funn: Studien utviklet tre hovedtemaer knyttet til opplevelser av tilhørighet og sosial støtte blant unge, skeive med innvandrerbakgrunn:

1. *Spenninger mellom ulike tilhørigheter:* Deltakerne opplever identitetskonflikter når de navigerer mellom ulike deler av sin identitet, som etnisk tilhørighet, legning og kjønnsidentitet. Mange føler at de må tilpasse eller skjule aspekter av seg selv for å opprettholde tilhørighet til ulike grupper. Familien spiller en sentral rolle, og frykten for å miste familiens aksept er en gjentakende utfordring. Heteronormative og kulturelle

forventninger skaper indre konflikter, og noen opplever også diskriminering både i det skeive miljøet og i majoritetssamfunnet.

2. *Gjenkjennelse som grunnlag for fellesskap*: Søken etter tilhørighet blant andre med lignende erfaringer er viktig for deltakerne. Flerkulturelle og skeive fellesskap gir en følelse av forståelse og støtte. Gjennom møter med andre som deler deres bakgrunn, finner de rom til å utforske sin identitet uten frykt for avvisning. Skeive miljøer oppleves som frigjørende, mens flerkulturelle vennskap gir en unik forståelse for de komplekse dynamikkene de møter i hverdagen.
3. *Sosial støtte i lys av sammensatte identiteter*: Sosial støtte er kompleks og avhenger av hvordan deltakerne blir møtt i ulike kontekster. Noen opplever betinget aksept fra familien, mens andre finner støtte i venner eller helsetjenester. Mangel på interseksjonell forståelse i helsevesenet kan føre til utenforskap, mens møter med kompetent helsepersonell kan være svært støttende. Noen deltakere legger vekt på indre støtte og selvaksept, mens andre understreker behovet for å bli sett og anerkjent i sin helhet.

Konklusjon: Studien viser at tilhørighet og sosial støtte for skeive med innvandrerbakgrunn er preget av både utfordringer og muligheter. Identitetskonflikter og diskriminering skaper barrierer, men gjennom fellesskap og anerkjennelse finner deltakerne styrke og selvaksept. For å bedre støtten, er det nødvendig med mer interseksjonell forståelse i både helsetjenester og samfunnet for øvrig.

Nøkkelord: *Skeiv, innvandrere, interseksjonalitet, tilhørighet, sosial støtte, helsefremmende tiltak, forebygging, barn og unge*

Abstract

Background: Social support is an important health determinant among young people, as social networks and the ability to seek support from them improves the quality of life. This study shows that the way young, queer people with immigrant backgrounds experience social support is influenced by intersectionality, a term that describes how their belonging to several parallel minority groups makes them especially vulnerable to discrimination and marginalisation. The participants of this study have immigrant parents, meaning they grew up being multicultural, speaking a minority language at home and often having to navigate the dominant social norms in Norway by themselves. Additionally, their families come from cultures where being transgender or queer is in opposition to established value systems, the result being that they sometimes face homophobia or transphobia at home and racism in queer settings. Understanding how social support plays a role in their health and how they seek it provides valuable information when developing much needed targeted health- and welfare services for queer people of colour.

Objective: To examine how belonging and social support is understood and experienced by young, queer people with immigrant backgrounds in Norway.

Design: This is a qualitative study with five individual in-depth interviews. The participants are 18-31 years old, identify themselves as queer, and have at least one parent who was born outside of Western Europe and Northern America. Additionally, they have lived in Norway for at least ten years. The findings are explored using reflexive thematic analysis.

Findings: The study developed three main themes related to experiences of belonging and social support among young, queer people with immigrant backgrounds:

1. *Tensions between different forms of belonging:* Participants experienced identity conflicts when navigating different aspects of their identity, such as ethnic belonging, sexual orientation, and gender identity. Many felt they had to adapt or conceal parts of themselves to maintain belonging within different groups. Family played a central role, and the fear of losing familial acceptance was a recurring challenge.

Heteronormative and cultural expectations created internal conflicts, and some also faced discrimination both within queer communities and in mainstream society.

2. *Recognition as a foundation for community:* The search for belonging among others with similar experiences was important for participants. Multicultural and queer communities provided a sense of understanding and support. Through encounters with others who shared their background, they found space to explore their identity without fear of rejection. Queer spaces were experienced as liberating, while multicultural friendships offered unique insights into the complex dynamics they faced in daily life.
3. *Social support in light of intersecting identities:* Social support was complex and depended on how participants were met in different contexts. Some experienced conditional acceptance from family, while others found support in friends or healthcare services. A lack of intersectional understanding in the healthcare system could lead to exclusion, whereas encounters with competent healthcare professionals could be highly supportive. Some participants emphasised inner strength and self-acceptance, while others highlighted the need to be seen and acknowledged in their entirety.

Conclusion: The study shows that belonging and social support for queer people with immigrant backgrounds are shaped by both challenges and opportunities. Identity conflicts and discrimination create barriers, but through community and recognition, participants find strength and self-acceptance. To improve support, greater intersectional understanding is needed in both healthcare services and society at large.

Key words: *Queer, People of colour, Immigrant, Intersectionality, Belonging, Social Support, Health Promotion, Prevention, Youth*

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	2
Abstract	4
Innholdsfortegnelse	6
Forord	9
1 Innledning	11
1.1 Begrepsavklaring	12
1.2 Disposisjon	13
2 Kunnskapsstatus og problemstilling	14
2.1 Levekår blant skeive med innvandrerbakgrunn	14
2.2 Sosial støtte blant skeive med innvandrerbakgrunn	17
2.3 Kunnskapshull og implikasjoner	20
2.4 Problemstilling og forskningsspørsmål	23
3 Teoretisk rammeverk	23
3.1 Den politiske helsemodellen	24
3.2 Tilhørighet	25
3.2.1 Mays teoretiske rammeverk for tilhørighet	26
3.2.2 Saloles flerkulturelle perspektiv på tilhørighet	28
3.2.3 Teoretisk sammenstilling	29
3.3 Sosial støtte	30
4 Metode	32
4.1 Valg av metodologi	32

4.1.1 Forskningsdesign	32
4.1.2 Vitenskapsteoretisk grunnlag	33
4.1.3 Tematisk analyse	34
4.2 Gjennomføring	35
4.2.1 Rekruttering	35
4.2.2 Utvalg	37
4.2.3 Intervjuguide	38
4.2.4 Intervjuprosessen	38
4.2.5 Databehandling	39
4.2.6 Bruk av kunstig intelligens	39
4.2.7 Transkribering	40
4.2.8 Analyse	40
4.3 Etikk	41
4.3.1 Etske betraktninger	41
4.3.2 Refleksivitet	42
4.4 Studiens begrensninger	44
5 Funn	46
5.1 Spenninger mellom ulike tilhørigheter	47
5.2 Gjenkjennelse som grunnlag for fellesskap	51
5.3 Sosial støtte i lys av sammensatte identiteter	56
6 Diskusjon	61
6.1 Innenfor og utenfor samtidig	62
6.2 Forhandling om tilhørighet	66

6.3 Støtte på tvers av kulturer	69
6.4 Minoritet som ressurs	72
6.5 Overordnede implikasjoner og konklusjon	75
7 Avslutning	77
Litteraturliste	79
Oversikt over tabeller og figurer	91
Vedlegg	92
Vedlegg 1: Intervjuguide	92
Vedlegg 2: Informasjonsskriv	94
Vedlegg 3: Godkjenning fra SIKT – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør	98
Vedlegg 4: Rekrutteringstekst fra sosiale medier	100

Forord

En hjertelig takk til de fem deltakerne som delte sine personlige historier og gjorde denne masteroppgaven mulig.

Anders Løkkeberg fra Skeiv Verden har vært en uvurderlig ressurs gjennom hele prosjektet, med innsikt, faglige innspill, litteraturtips og korrekturlesing. Hans engasjement og støtte var avgjørende for at jeg fullførte oppgaven, til tross for utfordringer underveis. Tusen takk for all hjelp og inspirasjon.

Takk til Norges Røde Kors for masterstipendiet som muliggjorde fullt fokus i slutfasen, og til senioranalytiker Ingrid Iversen Hølaas for nyttige litteraturanbefalinger.

Professor Reidun Follesø ved Universitetet i Sørøst-Norge fortjener takk for veiledning og oppmuntring.

Videre vil jeg takke medstudentene mine, Helene og Beth, for råd og oppmuntring. Takk også til familie og venner for all støtte og motivasjon.

Til slutt, en spesiell takk til Kass, min viktigste støtte gjennom hele prosessen. Uten deg hadde ikke dette vært mulig.

Oslo, 15. mai 2025

Katja Nordby Holm

HVIS

hvis jeg

for deg

var

noen

ikke et tall

ikke en ting

hvis jeg

for deg

var

et bankende hjerte

modige føtter

ikke en bølge

ikke en strøm

ikke en trussel

hvis jeg

for deg

var

et menneske.

Hvis.

- *Salole, 2018*

1 Innledning

Denne studien utforsker opplevelsene til unge skeive med innvandrerbakgrunn som har vokst opp i Norge, hvis hverdag preges av å måtte navigere mellom ulike kulturelle og seksuelle identiteter. Gjennom deres egne fortellinger undersøker studien hvordan disse sammensatte identitetene former opplevelser av tilhørighet og sosial støtte i et flerkulturelt samfunn. Den kvalitative tilnærmingen åpner for historier om hvordan tilhørighet til flere kulturer med potensielt motstridende normer og verdier påvirker deres mulighet til å skape meningsfulle støttenettverk.

Kombinasjonen av etnisk minoritetsbakgrunn og skeiv identitet kan skape unike utfordringer knyttet til marginalisering og sosial støtte. Forskning viser at skeive med innvandrerbakgrunn oftere opplever psykiske helseutfordringer, diskriminering og sosial eksklusjon enn både majoritetsbefolkningen og skeive uten innvandrerbakgrunn (Eggebo et al., 2018). Deres situasjon preges ofte av mangel på felles rom hvor både kulturell og seksuell identitet kan eksistere i sammenheng, noe som aktualiserer behovet for å undersøke strategiene de utvikler for å navigere i et landskap hvor kulturelle forventninger og seksuelle identiteter kan oppleves som uforenlige.

Studien tar utgangspunkt i et ressursperspektiv på tilhørighet og sosial støtte som helsefremmende og forebyggende faktorer (WHO, 1986). I tråd med mål om å redusere sosiale ulikheter i helse, tydeliggjør forskning på integrering behovet for å fremme tilhørighet gjennom å skape felles møteplasser og styrke støttenettverk for personer med innvandrerbakgrunn som et forebyggende tiltak (Kunnskapsdepartementet, 2018, sitert i Dalen et al., 2024, s. 15). Sommer (2021, s. 331) peker på at sosial støtte ikke kan forstås isolert, men bør utforskes i sin sosiale og strukturelle kontekst. For at støtte skal oppleves meningsfullt, må den dessuten bygge på relasjoner som anerkjenner den enkeltes unike behov og mestringsstrategier (Sommer, 2019). En slik tilnærming krever en dypere forståelse av hvordan støtte oppleves subjektivt.

Likevel finnes det svært lite kunnskap om hvordan skeive med innvandrerbakgrunn opplever tilhørighet og støtte (Dalen et al., 2024; Eggebo et al., 2018), noe som kan bidra til å

opprettholde eksisterende barrierer for inkludering. Gjennom informantenes perspektiver kan vi få innsikt i hvordan tilhørighet ikke nødvendigvis er entydig, men kan formes gjennom ulike relasjoner og fellesskap på tvers av kulturelle grenser. Hvordan beskriver de sine egne erfaringer med å finne plass og tilhørighet? Hva betyr det for dem å balansere ulike deler av sin identitet? Ved å sentrere deres egne fortellinger, utforsker studien hvordan de skaper mening og tilknytning i et liv preget av sammensatte identiteter. Hvilke støttenettverk opplever de som mest betydningsfulle, og hvilke erfaringer har formet deres følelse av å høre til?

Ved å rette søkelyset mot ressurser og styrker i de unges egne fortellinger, utforskes nye perspektiver i et forskningsfelt som hittil i stor grad har vært preget av risikoorienterte tilnærminger (Coburn et al., 2022, s. 230; Dowers et al., 2020, s. 251; Farvid et al., 2021, s. 725). Gjennom å utforske hvordan de selv tilpasser seg og skaper handlingsrom i utfordrende situasjoner, bidrar studien til en mer dynamisk forståelse av både motstandsdyktighet og selvbestemmelse i deres hverdagsliv.

1.1 Begrepsavklaring

I denne oppgaven anvendes *skeiv* som et samlebegrep for lesbiske, homofile, bifile, transpersoner, intersex, queer og andre kjønns- og seksualitetsminoriteter (LHBTIQ+). Innen levekårsforskning benyttes *transperson* gjerne som en paraplybetegnelse for transmenn, transkvinner, ikke-binære og personer som opplever å være født i feil kropp (N. Anderssen et al., 2021a, s. 11). Ikke-binære personer definerer seg ofte utenfor tokjønnsmodellen som kjønnsflytende eller kjønnsnøytrale.

Valget om å bruke «skeiv» er også forankret i levekårsstudier som viser at mange foretrekker dette framfor forkortelsen LHBTIQ+, blant annet fordi sistnevnte ofte assosieres med stigmatiserende eller snevre kategorier (Eggebo et al., 2019). I Norge ser vi en utvikling der færre identifiserer seg eksplisitt som LHBTIQ+ og flere som queer eller skeiv – noe som signaliserer et økt rom for variasjon i hvordan kjønn og seksualitet forstås og leves (Pedersen et al., 2021). I internasjonal levekårsforskning brukes ofte begrepene «sexual and

gender minority» eller «queer» for å favne bredden i identiteter og erfaringer (Vargas et al., 2019, s. 1).

Begrepet *skeiv* har en flertydig historie og har tidligere blitt brukt både nedsettende og som en positiv betegnelse på noe unormalt, originalt eller annerledes (Fridtun & Frivold, 2023, s. 52). På 1990-tallet ble ordet popularisert som det norske motstykket til *queer*, i takt med framveksten av *Queer Theory*, og betydningen ble mer politisert (Fridtun & Frivold, 2023, s. 56). I offentlige utredninger ble *skeiv* tatt i bruk fra 2012, men ordet kan spores tilbake til 1970-tallet som et alternativ til «streit» (Fridtun & Frivold, 2023, s. 58–62)

Innvandrerbakgrunn brukes i studien som en samlebetegnelse for informanter som selv har innvandret eller er barn av innvandrere. Dette begrepet favner deres flerkulturelle tilhørighet og brukes aktivt i analysen av hvordan sosial støtte erfares i møte mellom ulike kulturer. Noen informanter er født i Norge, mens andre kom hit i tidlig alder med foreldrene sine. Begrepet brukes også i levekårsstudier og offentlige rapporter om integrering (Dalen et al., 2024; Eggebø et al., 2018).

Felles for informantene er at de har etnisk minoritetsbakgrunn, og at minst én forelder er fra et land utenfor Norden, Vest-Europa eller Nord-Amerika. Disse landene er ofte preget av mer konservative holdninger til kjønn og seksualitet, noe som kan påvirke hvordan informantene opplever støtte fra familien sin. Studien undersøker hvordan slike kulturelle normer former erfaringer med sosial støtte blant unge, skeive med innvandrerbakgrunn.

1.2 Disposisjon

Dette kapittelet åpnet med å gi en begrunnelse for valg av tema og plasserte studien i konteksten av viktige temaer innen helsefremmende og forebyggende arbeid. Det følgende kapittelet presenterer en kunnskapsstatus som gir en oversikt over eksisterende forskning på feltet, med vekt på levekår og sosial støtte blant skeive med innvandrerbakgrunn. Videre utvikles et teoretisk rammeverk som inkluderer den politiske helsemodellen samt sentrale

begreper om tilhørighet og sosial støtte som helsefremmende faktorer. Metodedelen beskriver den kvalitative tilnærmingen, datainnsamlingsprosessen, samt etiske og metodiske begrensninger. De empiriske funnene analyserer informantenes erfaringer, før disse plasseres i en bredere samfunnsmessig og helsefaglig kontekst i diskusjonskapittelet. Her argumenteres det for en nyansert forståelse av minoritetsidentiteter som ikke bare fokuserer på utfordringer og barrierer, men som også anerkjenner og verdsetter ressursene som ligger i disse identitetene. Denne tilnærmingen framheves som vesentlig for å utvikle mer helhetlige og effektive tilnærminger innen både forskning og praksisarbeid.

2 Kunnskapsstatus og problemstilling

I dette kapittelet presenteres forskningsgrunnlaget for oppgaven. For å forstå den rollen opplevd sosial støtte spiller i livene til skeive med innvandrerbakgrunn, er det nødvendig å belyse de unike levekårsutfordringene disse møter. Interseksjonalitet som kritisk teori bidrar til dette, og viser hvordan mennesker med dobbel minoritetsbakgrunn er spesielt utsatt for marginalisering gjennom unike eksklusjonsmekanismer (Crenshaw, 1989; Eggebø et al., 2018).

Kapittelet åpner med å drøfte levekårsutfordringer blant denne gruppen. Deretter presenteres et sammendrag av forskningen på sosial støtte blant skeive med innvandrerbakgrunn. Forskningen viser at sosial støtte fungerer som en viktig helsefremmende faktor og kan virke beskyttende mot diskriminering. Helse- og velferdstjenester som tilrettelegger for støttenettverk har en beskyttende rolle, men bør tilpasses gruppens utfordringer og behov. Kapittelet avsluttes med å introdusere problemstillingen og forskningsspørsmålene.

2.1 Levekår blant skeive med innvandrerbakgrunn

Levekår forstås som de ressurser og muligheter mennesker har til å realisere ønsker og behov, og er nært knyttet til risiko for marginalisering (Frønes & Strømme, 2010). Selv om

forskningen på levekår blant skeive med innvandrerbakgrunn er begrenset, har temaet fått økt oppmerksomhet de siste femten årene (Barnett et al., 2019, s. 898; Reczek, 2020, s. 300). Den eksisterende forskningen kommer hovedsakelig fra USA, hvor den kulturelle konteksten skiller seg fra den norske (N. Anderssen et al., 2021b). Marginalisering refererer til risikoen for å bli ekskludert fra samfunnet, og må forstås i sin kulturelle kontekst (Moshuus & Eide, 2016, s. 1). I lys av dette legger denne gjennomgangen mest vekt på norsk forskningsmateriale.

Etter oppdrag fra Regjeringen i 2017, har Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) publisert tre rapporter som dokumenterer levekår blant skeive med sikte på å forebygge marginalisering (N. Anderssen et al., 2021b, s. 6). En av disse rapportene fokuserer bestemt på skeive med innvandrerbakgrunn (Eggebø et al., 2018). Disse undersøkelsene kartlegger strukturelle forhold, livskvalitet og andres holdninger til skeive (N. Anderssen et al., 2021a, s. 10).

Mange skeive med innvandrerbakgrunn beskriver en spenning mellom tilhørighet til ulike miljøer grunnet motstridende normer og verdier (Eggebø et al., 2019, s. 91; Kim et al., 2017; Salole, 2018). Denne situasjonen fører til at de opplever diskriminering på flere plan, da de kan møte rasisme i skeive miljøer dominert av etnisk norske, samtidig som de opplever homofobi i miljøer med samme etniske bakgrunn som dem selv (N. Anderssen et al., 2021b, s. 15; Eggebø et al., 2019, s. 38; Rios & Eaton, 2016, s. 1093). Mange beskriver det skeive miljøet som ekskluderende på grunn av en dominerende festkultur og mye alkoholbruk (Elgvin et al., 2014, s. 9–13).

Parallelt med dette velger mange å tilpasse seg normene som finnes i miljøer der skeiv identitet er stigmatisert ved å skjule sin egen legning (Eggebø et al., 2019, s. 38; Narvesen, 2010, s. 72; Rios & Eaton, 2016, s. 1093). I enkelte kulturelle kontekster sidestilles skeiv identitet med negative fenomener som pedofili og overgrep (Eggebø et al., 2018, s. 91), noe som kan påvirke individers åpenhet om sin seksuelle orientering overfor familie. Åpenhet om seksuell orientering er et sentralt tema for mange skeive med innvandrerbakgrunn, da det har betydning for både helse og livskvalitet (Eggebø et al., 2018, s. 7). Interseksjonalitet kan dermed begrense tilgangen til emosjonell og praktisk støtte fra familie, venner og partnere,

da individer enten selv distanserer seg eller risikerer å bli utstøtt (Kim et al., 2017). En informant fra levekårsundersøkelsen fortalte at han ville bli utstøtt fra nettverket sitt dersom han kom ut som skeiv fordi det besto utelukkende av folk fra samme landbakgrunn (Eggebo et al., 2018, s. 94). Han valgte derfor å leve som heterofil når han var med dem.

Interseksjonalitetsteorien belyser hvordan ulike former for diskriminering og maktforhold samvirker og forsterker hverandre (N. Anderssen et al., 2021b, s. 12; Ching et al., 2018; Coburn et al., 2022, s. 223; Crenshaw, 1989; Cyrus, 2017, s. 194). For personer med flere minoritetsidentiteter skapes et unikt marginaliseringsmønster der ulike strukturelle undertrykkelsesmekanismer virker sammen (N. Anderssen et al., 2021b, s. 12). Dette perspektivet er særlig relevant for å forstå situasjonen til skeive med innvandrerbakgrunn, der kryssningen mellom seksuell orientering, kjønnsidentitet og etnisk tilhørighet kan føre til unike utfordringer knyttet til sosial støtte og tilhørighet (Kim et al., 2017).

Forskning viser at stigmatiserte grupper både mottar mindre sosial støtte og opplever redusert effekt av den støtten de får (Bauermeister et al., 2018, s. 414). Dette gjelder spesielt for grupper som opplever interseksjonell diskriminering. Skeive migranter blir ofte ekskludert fra tradisjonelle migrantnettverk som ellers er viktige for sosiale og praktiske behov som bolig (Eggebo et al., 2018, s. 6). Denne ekskluderingen skyldes typisk legningen eller kjønnsidentiteten deres. Andre faktorer som helsetilstand, utdanningsnivå, økonomisk situasjon og boforhold kan forsterke disse diskrimineringsmønstrene (Eggebo et al., 2018, s. 6).

Konsekvensene av dette interseksjonelle stresset er betydelige. Blant skeive med innvandrerbakgrunn observeres det hyppigere forekomst av psykiske helseutfordringer som depresjon, angst og PTSD, samt økt risiko for risikofylt seksuell helseatferd (Ching et al., 2018). Disse funnene understreker nødvendigheten av å forstå helseutfordringer gjennom et interseksjonelt perspektiv som tar hensyn til hvordan ulike identitetsaspekter og strukturelle barrierer samvirker. Skeive med innvandrerbakgrunn rapporterer generelt om lavere livskvalitet sammenliknet med både den generelle befolkningen og med skeive med majoritetsbakgrunn (N. Anderssen et al., 2021a, s. 15; Eggebo et al., 2018). De har dårligere

psykisk helse, opplever mer diskriminering og er i større grad utsatt for vold i nære relasjoner (Eggebo et al., 2018, s. 57).

Mens tidligere nasjonale levekårsundersøkelser primært inkluderte lesbiske, homofile og bifile, har transpersoner vært representert siden 2018. Internasjonal forskning har tradisjonelt også ekskludert transpersoner, men dette har endret seg de siste årene (Reczek, 2020, s. 300). Blant skeive grupper opplever transpersoner de største levekårsutfordringene (Aparicio-García et al., 2018; Barnett et al., 2019; Bockting et al., 2020; Bukowski et al., 2019; Dowers et al., 2020; Eggebo et al., 2018, 2019). Gjennom bruddet med tradisjonelle kjønnsnormer møter de økt «diskriminering, utestengning og stigmatisering» i nære relasjoner og i møte med offentlige institusjoner (N. Anderssen et al., 2021b, s. 15–16; Svendsen, Stubberud og Djupedal, 2018, sitert i Eggebo et al., 2019). En konsekvens av eksklusjonen er at transpersoner og ikke-binære mottar betydelig mindre sosial støtte fra egen familie enn andre skeive minoriteter (Aparicio-García et al., 2018, s. 1).

Integreringsforskning i både Norge og USA viser at annengenerasjonsinnvandrere adopterer majoritetskulturens verdier og normer raskere enn førstegenerasjonsinnvandrere (Dalen et al., 2024, s. 6; Liu et al., 2019, s. 47). Norskfødte med innvandrerbakgrunn rapporterer om sterkere tilhørighet til norsk kultur og har et mer blandet sosialt nettverk, men opplever samtidig mer diskriminering enn førstegenerasjonsinnvandrere (Dalen et al., 2024, s. 6; Eggebo et al., 2018, s. 96). Forskning blant amerikanske innvandrere fra Kina og Taiwan viser at barn av førstegenerasjonsinnvandrere utvikler mer individualistiske verdier sammenlignet med sine foreldre (Liu et al., 2019, s. 47). Disse kulturelle og generasjonsmessige forskjellene er sentrale for å forstå sosial støttes dynamikk blant annengenerasjonsinnvandrere, da de ofte skaper spenninger i familier som direkte påvirker tilgangen til og opplevelsen av støtte.

2.2 Sosial støtte blant skeive med innvandrerbakgrunn

Denne delen gir en oppsummering av forskningen på sosial støtte blant skeive med innvandrerbakgrunn. Sosial støtte er stort sett helsefremmende, og kan motvirke negative virkninger av diskriminering. De viktigste kildene til støtte blant gruppen er venner, etterfulgt

av familie og partnere. Helse- og velferdstjenester er også en viktig kilde til sosial støtte, men litteraturen påpeker at disse bør tilpasses gruppens unike utfordringer og behov.

Forskning har vist at sosial støtte har helsefremmende virkninger på både fysisk og psykisk helse, eksempelvis i behandling av røyking, brystkreft og demens (Roy, 2011). I tillegg forebygger det ensomhet, gir økt livskvalitet (McNamara et al., 2021, s. 1379) og reduserer dødelighet ved hjerte- og karsykdommer og kreft (Uchino, 2004, s. 1). De helsefremmende aspektene ved sosial støtte går på tvers av settinger og har blitt funnet både i helse- og arbeidssammenheng (Roy, 2011).

Forskning på sosial støtte blant skeive med innvandrerbakgrunn viser at det er en viktig helsedeterminant som bedrer livskvalitet, beskytter mot diskriminering og styrker resiliens (N. Anderssen et al., 2021b, s. 13; Bauermeister et al., 2018, s. 407; Coburn et al., 2022, s. 222; Dowers et al., 2020, s. 242; Farvid et al., 2021, s. 713; Vargas et al., 2019, s. 1; Weinhardt et al., 2019, s. 312). Graden av sosial støtte blant målgruppen avhenger av legning og kjønnsidentitet, der de som får minst støtte er bifile, transpersoner og ikke-binære (la Roi et al., 2022). Flere opplevde en gradvis utvikling i familiens aksept og støtte av legning eller kjønnsidentitet (Eggebo et al., 2018, s. 98; Rios & Eaton, 2016, s. 1093).

Mange skeive innvandrere søker til skeive fellesskap og opplever det som en viktig kilde til sosial støtte da de deler viktige erfaringer av utenforskap, men også samhold og tilhørighet (N. Anderssen et al., 2021b, s. 7; Coburn et al., 2022, s. 224; Dowers et al., 2020, s. 242, 2020; Farvid et al., 2021, s. 716; Rios & Eaton, 2016, s. 1093; Weinhardt et al., 2019, s. 314). Kontakt med andre skeive gjør dessuten at livet oppleves mer meningsfullt (Weinhardt et al., 2019, s. 311). For mange unge er sosiale medier en viktig plattform for å møte likesinnede og motta emosjonell og informativ støtte, blant annet for å få informasjon om seksuell helse (M. N. Berger et al., 2021a, s. 424; Craig et al., 2021; Gordon et al., 2023; Weinhardt et al., 2019, s. 314). Dannelsen av alternative familier er viktig for støttenettverket til mange skeive innvandrere, da de ikke nødvendigvis passer inn i heteronormative familiestrukturer (Dowers et al., 2020, s. 242; Eggebo et al., 2018; Farvid et al., 2021, s. 725; Weeks et al. 2001, sitert i May, 2013, s. 115). Mange opplever at den valgte familien er en

enda viktigere kilde til sosial støtte enn familie og partnere (Dowers et al., 2020, s. 242; Eggebø et al., 2018, s. 98).

Venner er den viktigste kilden til opplevd sosial støtte blant skeive innvandrere, etterfulgt av familie, partnere og helse- og velferdstjenester (Coburn et al., 2022, s. 222; Dowers et al., 2020; Eggebø et al., 2018, s. 102; Farvid et al., 2021, s. 711; Gottlieb & Bergen, 2010; Reczek, 2020, s. 300; Shah et al., 2022, s. 1). Støtte fra familien rundt legning og kjønnsidentitet er viktig for livskvaliteten til mange skeive (Coburn et al., 2022, s. 230; Dowers et al., 2020; Eggebø et al., 2019, s. 4–7; Weinhardt et al., 2019, s. 311). Familiestøtte gir bedre fysisk og psykisk helse (Reczek, 2020, s. 300), mens avvising fra familien har motsatt effekt (Dowers et al., 2020). Samfunnsdeltakelse og politisk aktivisme kan gi fellesskap og støtte blant skeive med innvandrerbakgrunn, der de kjemper mot diskriminering og for mer mangfold (N. Anderssen et al., 2021b, s. 15; M. N. Berger et al., 2021b, s. 424; Bjørkman & Malterud, 2013, s. 147; Eggebø et al., 2018, s. 99–100; Farvid et al., 2021; Ghabrial & Andersen, 2021, s. 38; Narvesen, 2010, s. 57–78; Salole, 2018).

Helse- og velferdstjenester rettet mot skeive innvandrere bør styrkes. Spesialkompetanse på de spesifikke utfordringene denne gruppen møter gjør at brukerne føler seg tryggere, noe som øker sjansen for at de benytter seg av helsetjenester (Ching et al., 2018; Coburn et al., 2022, s. 222; Eggebø et al., 2018; Farvid et al., 2021, s. 710; Shah et al., 2022, s. 1–2; Weinhardt et al., 2019). Litteraturen viser at mange oppsøker helsepersonell som samsvarer med egen kjønnsidentitet, legning eller etnisitet. Det er større sannsynlighet for å søke helsehjelp hvis de har dette alternativet fordi det skaper tillit (Farvid et al., 2021, s. 710, 722). Det kan virke forebyggende når helsepersonell selv deler minoritetsstatusen deres fordi mange kvier seg for å søke støtte i frykt for diskriminering (Farvid et al., 2021, s. 724; Vargas et al., 2019, s. 1). Mange transpersoner og ikke-binære opplever å ikke motta likeverdige helsetjenester som følge av at helsepersonell mangler kunnskap om kjønnsidentitetsproblematikk (N. Anderssen et al., 2021a, s. 15–16; Eggebø et al., 2019, s. 4; Farvid et al., 2021). Organisasjoner og nettverk som tilbyr sosiale møteplasser og helsetilbud for skeive med innvandrerbakgrunn er svært viktig for følelsen av tilhørighet for mange da det gir rom for at gruppen kan være seg selv (Eggebø et al., 2018, s. 7). Tiltak med mål om å forebygge sosiale ulikheter i helse burde jobbe for å styrke sosiale nettverk og fellesskap med et ressursfokus på minoritetsidentiteter (Kim et al., 2017, s. 30).

Støttenettverk kan derimot ha negative virkninger på helse, for eksempel ved å gjøre folk mindre i stand til å hjelpe seg selv eller ved å avvise deler av identiteten til medlemmene (Coburn et al., 2022, s. 223; Sturgeon & Zautra, 2016). En annen studie sier at opplevd støtte ikke er like viktig som litteraturen tilsier, men at en mulig forklaring er at helse- og velferdstiltak rettet mot skeive minoriteter ikke er tilstrekkelig tilpasset gruppens behov (la Roi et al., 2022, s. 1). En norsk studie på sosial støtte blant unge, sårbare grupper viser at tiltak som har til hensikt å legge til rette for sosial støtte ikke nødvendigvis oppleves som støttende, og at relasjonene må oppleves som autentiske for å ha en helsefremmende effekt (Sommer, 2019, s. vi).

2.3 Kunnskapshull og implikasjoner

Denne delen gir en oversikt over kunnskapshull i forskningen på sosial støtte blant skeive med innvandrerbakgrunn. Mitt litteratursøk viser at mye av forskningen fokuserer på risikofaktorer for marginalisering, og at framtidig forskning bør ha større fokus på helsefremmende faktorer slik som sosial støtte og tilhørighet.

Ifølge en litteraturgjennomgang av artikler publisert mellom 2010-2020 om helse og velvære blant transpersoner med innvandrerbakgrunn i USA, er fokuset ofte på risikofaktorer slik som hiv-eksponering og mangel på tilgang til helsetjenester relatert til hiv og PrEP (en medisin som forebygger hiv-smitte) (Farvid et al., 2021, s. 720). Litteraturen foreslår et større fokus på generell helse i forskning på gruppen, og viser til at forskning som fokuserer på resiliens, sosial støtte og samfunnsdeltakelse i tillegg til utfordringer gir et mer helhetlig bilde av helsen til målgruppen (Coburn et al., 2022, s. 230; Dowers et al., 2020, s. 251; Farvid et al., 2021, s. 725). Forskning på helse blant gruppen oppfordrer til å ha et større helsefremmende fokus i tillegg til å identifisere risikofaktorer for dårlig helse for å «maksimere helsepotensialet til skeive, etniske minoriteter» (Barnett et al., 2019, s. 908; Kim et al., 2017, s. 30). En studie som lykkes i dette anvender et rammeverk innen helsefremming som åpner for både risiko- og beskyttelsesfaktorer kalt *The Health Equity Promotion Model*, og fanger de unike utfordringene som skeive møter (Kim et al., 2017, s. 30).

En litteraturgjennomgang av Reczek (2020, s. 300) på seksuelle og kjønnsminoritetsfamiliers opplevelse av støtte og velvære publisert mellom 2010-2020 viser at de fleste studier fokuserer på lesbiske og homofile. Andre seksuelle minoriteter som eksempelvis transpersoner, bifile og aseksuelle kommer i bakgrunnen, og vi vet derfor ikke nok om deres opplevelser av støtte. Litteraturen viser at ikke-binære opplever mindre støtte fra familien enn andre skeive minoriteter fordi de bryter med tokjønnsmodellen, og at det derfor er behov for mer forskning på hvordan familiestøtte henger sammen med psykisk helse blant denne gruppen (Coburn et al., 2022, s. 223; Farvid et al., 2021, s. 725).

Den eksisterende litteraturen blant skeive fokuserer primært på den etniske majoritetsbefolkningen og utelukker skeive med innvandrerbakgrunn (Coburn et al., 2022; Dowers et al., 2020; Reczek, 2020, s. 300). Flere studier konkluderer med viktigheten av mer forskning på hvordan de interseksjonelle identitetene til skeive med innvandrerbakgrunn relaterer til stress og resiliens (Cyrus, 2017, s. 194; Dowers et al., 2020; Farvid et al., 2021). Forskningen på transpersoner og ikke-binære er ofte gjort i en urban setting, og det er derfor større behov for forskning i regionale og rurale settinger (Dowers et al., 2020, s. 242).

En forskjell mellom norsk og nord-amerikansk forskning på støtte blant skeive innvandrere er at i USA trekkes tilhørighet til religiøse grupper trekkes fram som en av de viktigste kildene for samhold og støtteopplevelser (Coburn et al., 2022, s. 222; Kim et al., 2017, s. 30). I anbefalinger om forebyggende helsetiltak vektlegges blant annet å styrke religiøse fellesskap (Kim et al., 2017, s. 30). I norsk kontekst blir religion tematisert i forbindelse med muslimske og kristne skeive med innvandrerbakgrunn, da med fokus på konflikten som oppstår mellom egen legning og familiens religion (Eggebo et al., 2018; Narvesen, 2013). I USA kartlegger litteraturen ofte religiøs tilhørighet i positiv forstand, som en kilde til støtte (Kim et al., 2017, s. 30). Det er vanskelig å si om dette skyldes at det kan være mer tabubelagt å snakke om religiøst samhold i Norge eller om det bare er mindre av det, men det hadde vært interessant å studere hvordan religiøse nettverk i større grad kan bidra til samhold og støtte blant norske skeive med innvandrerbakgrunn.

Gjennomgangen til Dowers et al. (2020) etterlyser en induktiv, hypotesedannende tilnærming for å utvikle en kontekstspesifikk definisjon av sosial støtte for transpersoner og ikke-binære.

Kvantitativ forskning opererer med eksisterende, heteronormative begreper og gir lite rom for alternative relasjoner og familiestrukturer (Dowers et al., 2020, s. 242). Mange skeive lever i for eksempel polyamorøse forhold, og passer dermed ikke inn i de eksisterende relasjonskategoriene (Ching et al., 2018, s. 657). Kvantitativ forskning vil derfor ikke fange opp mangfoldet og nyansene i skeive, sosiale nettverk. For å forstå hvordan nettverk og sosial støtte bidrar til skeives livskvalitet, bør kvalitative studier gi deltakerne mulighet til å beskrive sine relasjoner med egne ord og begreper. Dette underbygges av Sommer (2021, s. vii, 333), som skriver at det er lite fenomenologisk forskning på sosial støtte generelt og at det er behov for å forstå hvordan støtte oppleves av målgruppene for at tiltak med hensikt å bygge støttende nettverk skal være effektive.

Denne studien utforsker aspekter av helse og velvære blant skeive med innvandrerbakgrunn som hittil har fått begrenset oppmerksomhet i forskningen. Gjennom et fokus på både risiko- og beskyttelsesfaktorer, spesielt sosial støtte, tilfører den nye perspektiver til den eksisterende kunnskapen (Coburn et al., 2022; Farvid et al., 2021). Ved å inkludere erfaringer fra underrepresenterte grupper som bifile og aseksuelle transpersoner, utvider studien forståelsen av mangfoldet innen skeive fellesskap (Reczek, 2020). Studien undersøker hvordan ulike identitetsaspekter samspiller i sosial støtte, et område som flere forskere har pekt på som viktig for framtidig forskning (Cyrus, 2017; Dowers et al., 2020). Et særlig fokus ligger på hvordan minoritetsidentiteter ikke bare kan medføre utfordringer, men også danne grunnlag for fellesskap og styrke (Salole, 2018). Den geografiske variasjonen blant deltakerne, fra både urbane og rurale områder, tilfører en dimensjon som ofte har vært lite utforsket i studier av denne gruppen. Den kvalitative tilnærmingen lar informantenes egne opplevelser av tilhørighet og støtte komme til uttrykk uten å bli begrenset av forhåndsdefinerte kategorier (Dowers et al., 2020; Sommer, 2021).

Studiens funn kan ha betydning for praksisfeltet ved å bidra til kunnskap som kan brukes til utvikling av et mer inkluderende og trygt helse- og velferdstilbud. Ved å knytte sosial støtte til helsefremmende arbeid og tilhørighet, kan den gi verdifulle innspill til hvordan tjenester kan støtte denne gruppens velvære på en måte som tar hensyn til deres komplekse livssituasjoner.

2.4 Problemstilling og forskningsspørsmål

Denne studien tar utgangspunkt i følgende problemstilling: *Hvilke fellesskap føler unge, skeive med innvandrerbakgrunn tilhørighet til, og hvilken betydning har dette for deres opplevelse av sosial støtte?*

For å belyse problemstillingen, stilles fire forskningsspørsmål:

1. Hvilke sosiale fellesskap tilhører unge, skeive med innvandrerbakgrunn, og hva kjennetegner disse fellesskapene?
2. Hvordan opplever unge, skeive med innvandrerbakgrunn ulike former for sosial støtte, og hvordan gir de mening til disse opplevelsene i lys av tilhørighet til ulike fellesskap?
3. Hvem søker unge, skeive med innvandrerbakgrunn sosial støtte fra?
4. Har opplevelsen av sosial støtte utviklet seg over tid, og hvilke tiltak har unge, skeive med innvandrerbakgrunn iverksatt for å skaffe seg sosial støtte?

Spørsmålene utfyller hverandre ved at de gir innblikk i både tilhørighet og sosial støtte samt hvordan disse henger sammen med erfaringer av utenforskap. Selv om studien fokuserer på støtte som en helsefremmende ressurs, brukes det interseksjonelle perspektivet for å belyse strukturelle utfordringer. Ved å fokusere på utviklingen over tid, kan studien også utforske positive endringer og strategier for å søke sosial støtte. Denne tilnærmingen inviterer til en nyansert forståelse av temaet der både utfordringer og ressurser analyseres i sammenheng.

3 Teoretisk rammeverk

I dette kapittelet presenteres de teoretiske perspektivene som ligger til grunn for studien. Først plasseres sosial støtte innenfor et helsefremmende rammeverk, hvor den politiske helsemodellen brukes for å belyse betydningen av inkluderende nettverk i forebyggende helsearbeid. Deretter utforskes tilhørighet som et analytisk begrep for å forstå sosial støttes

komplekse dynamikk. Her understrekes et ressursperspektiv som anerkjenner minoriteters egne handlingsrom og evne til fellesskapsskapende praksis, selv i møte med marginaliseringsprosesser. Kapittelet avsluttes med en konkretisering av hvordan sosial støtte operasjonaliseres i denne studien.

3.1 Den politiske helsemodellen

Formålet med denne studien er å utforske tilhørighet og sosial støtte blant unge, skeive med innvandrerbakgrunn, da disse faktorene er viktige helsedeterminanter (WHO, 1986). Helse er et kulturelt betinget og normativt begrep som legger føringer for hvordan vi som individer og samfunn bør jobbe for å oppnå god helse og livskvalitet (Gjernes, 2004, s. 144). I Ottowacharteret for helsefremmende arbeid fra 1986 definerte Verdens helseorganisasjon helse som «fullstendig fysisk, psykisk og sosial velvære, og ikke bare som fravær av sykdom» (Gjernes, 2004, s. 149). I følge Ottowacharteret handler helsefremming om å gi enkeltindivider og grupper større mulighet til å påvirke de sosiale betingelsene som former deres helse (Gjernes, 2004, s. 153–154). Sentralt står medvirkning, deltakelse og tilføring av makt (Gjernes, 2004, s. 154–155).

God livskvalitet og helse innebærer et støttende nettverk og bør derfor være et av satsningsområdene i helsesektoren (WHO, 1986). De helsefremmende effektene av sosial støtte er godt dokumentert. Sosiologien har tradisjonelt fokusert på virkningen av sosiale relasjoner og samfunnsdeltakelse på helse og «well-being» (Cohen et al., 2000). Støtte øker forventet levealder, gir en følelse av tilhørighet, økonomisk og følelsesmessig stabilitet, bidrar til en sunnere livsstil, virker forebyggende ved fysisk og psykisk sykdom, reduserer negative utfall i stressende livssituasjoner og minsker mottakelighet for smittsomme sykdommer (Brissette et al., 2000; Cohen, Underwood, et al., 2000).

Den politiske helsemodellen representerer et viktig alternativ til mer individorienterte helsemodeller (Nettleton, 1997, sitert i Gjernes, 2004, s. 150). Den samsvarer dessuten med FNs bærekraftsmål 3: «God helse og livskvalitet» som Norge er forpliktet til, der forebygging av psykiske helseplager og det å være en aktiv medborger er viktige delmål (FN-Sambandet,

2025). Denne tilnærmingen er spesielt relevant for marginaliserte grupper, der manglende politisk og sosial innflytelse ofte korrelerer med dårligere helse (Cohen et al., 2000).

I denne studien forstås sosial støtte innenfor rammen av den politiske helsemodellen på tre måter. For det første er sosial støtte en sentral faktor for å oppnå god helse og livskvalitet. For det andre oppfordres helsesektoren til å ta ansvar for å etablere støttende nettverk som kan forebygge utenforskap. Til slutt understrekes betydningen av å involvere utsatte grupper i utformingen av tiltak slik at de selv kan bidra til å definere sine utfordringer og løsninger (Sommer, 2019, s. vii).

3.2 Tilhørighet

Tilhørighet utgjør et sentralt analytisk begrep i denne studien, og kan forstås som en dynamisk og flerdimensjonal prosess der individet etablerer meningsfylte forbindelser til sosiale grupper, kulturelle fellesskap, objekter eller steder (May, 2013, s. 3). Begrepet omfatter både en subjektiv opplevelse av samhörighet og en kollektiv dimensjon som manifesteres gjennom relasjonelle, kulturelle, politiske og sensoriske praksiser. Ifølge May (2013, s. 78) innebærer tilhørighet en følelse av samsvar mellom egen identitet og de sosiale og kulturelle omgivelsene, samtidig som den er avhengig av anerkjennelse fra andre aktører i disse omgivelsene.

Den komplekse relasjonen mellom individuelle opplevelser og kollektive strukturer gjør tilhørighet til et nyttig analytisk verktøy for å utforske sosial støtte i flerkulturelle kontekster. I denne studien anvendes et teoretisk rammeverk som kombinerer Mays (2011, 2013) teoretiske tilnærming til tilhørighet med Saloles (2018) empirisk funderte analyser av flerkulturelle erfaringer i Norge. Mays arbeid tilbyr et bredt teoretisk grunnlag for å forstå tilhørighet som en gjensidig formingsprosess mellom aktører og strukturer, mens Saloles forskning gir konkrete innsikter i de spesifikke dilemmaer og ressurser som oppstår for individer som navigerer mellom ulike kulturelle referanserammer. I tillegg integreres Bourdieus begreper om habitus og sosial kapital for å belyse hvordan kulturell kompetanse og maktforhold former mulighetene for tilhørighet.

3.2.1 Mays teoretiske rammeverk for tilhørighet

May (2013, s. 7) argumenterer for at tilhørighet som analytisk begrep kan gi en mer nyansert forståelse av subjektive opplevelser enn interseksjonalitet, fordi det unngår å redusere mennesker til enkle identitetskategorier. Forskning som utelukkende fokuserer på identitetsmarkører som etnisitet, kjønn eller seksuell orientering risikerer å behandle disse kategoriene som homogene, noe som understreker behovet for en kritisk tilnærming til slike inndelinger (May, 2013, s. 8). Dette er spesielt relevant i studier av marginaliserte grupper, der kategorier ofte brukes uten å ta hensyn til individuelle variasjoner og komplekse erfaringer (May, 2013, s. 8).

Et sentralt trekk ved Mays tilnærming er forståelsen av tilhørighet som en flerdimensjonal forhandlingsprosess. I denne forståelsen er individers plassering i samfunnet ikke gitt på forhånd eller statisk, men skapes og omformes gjennom daglige sosiale interaksjoner. Denne prosessen innebærer både tilpasning til eksisterende strukturer og potensial for å utfordre og endre disse strukturene (May, 2013). For eksempel kan migranter skape nye subkulturer som både skiller seg fra og påvirker majoritetssamfunnet (May, 2013, s. 110).

En grunnleggende betingelse for tilhørighet i Mays teori er anerkjennelse fra andre. Tilhørighet er ikke bare en individuell opplevelse, men avhenger av at andre aktører i det sosiale feltet bekrefter ens posisjon. Denne gjensidige anerkjennelsesprosessen skjer ofte gjennom implisitte koder og praksiser som kan være vanskelige å mestre for nyankomne eller marginaliserte grupper (May, 2013, s. 83). May trekker også frem hvordan tilhørighet ofte konstrueres gjennom en "oss mot dem"-kategorisering, der identiteter formes i motsetning til det som oppfattes som fremmed (Hall, 1996, sitert i May, 2013, s. 79). Denne kategoriseringen kan føre til marginalisering av de som ikke passer inn i normative kategorier.

Et sentralt element i Mays teori er dynamikken mellom aktører og strukturer. Selv om sosiale normer og strukturer setter begrensninger for individers handlingsrom, understreker May at aktører ikke er passive mottakere av disse strukturene, men har evnen til å påvirke og endre dem gjennom kritisk refleksjon og kollektiv mobilisering (May, 2013, s. 55). Denne dialektikken mellom struktur og aktør åpner for muligheten til sosial endring, der

marginaliserte gruppers tilhørighetsforhandlinger kan føre til nye former for kulturell hybriditet eller transformasjon av eksisterende normer.

May integrerer Bourdieus begreper om habitus og sosial kapital for å belyse mekanismene i denne formingsprosessen. Habitus - de internaliserte, kroppsliggjorte sosiale normene som styrer våre handlinger - reproducerer ofte eksisterende mønstre, men May understreker at sosiale situasjoner alltid inneholder en grad av kreativ tilpasning (Bourdieu, 1977, sitert i May, 2013, s. 55). Denne forståelsen åpner for at marginaliserte grupper gradvis kan omforme strukturer gjennom sine daglige praksiser og forhandlinger.

May (2013) bruker tilhørighetsbegrepet for å utforske de komplekse dynamikkene i sosial endring. Hun argumenterer for at mennesker som sosiale vesener alltid er bundet av sosiale konvensjoner til en viss grad, og må forholde seg til disse i sin oppførsel. Denne sosiale tilstanden innebærer en form for determinisme – vi er avhengige av andre mennesker, binder oss til dem, og blir formet av sosial organisering og kultur. Mennesker internaliserer sosiale regler gjennom en prosess som ikke bare handler om regelkopiering, men om intellektuell kontroll og aktiv tilpasning (May, 2013, s. 55).

Bourdieu (1977, sitert i May, 2013, s. 55) peker på at selv om menneskelig oppførsel i stor grad reguleres av habitus, er det ikke slik at konteksten bestemmer habitus fullstendig, men snarere former den. I hver sosial interaksjon finnes det en grad av improvisasjon, noe som gjør habitus til en praktisk og situert snarere enn en refleksiv prosess.

May (2013, s. 55) viser hvordan enkeltindivider kan utfordre eksisterende normer, enten gjennom velargumenterte motforestillinger eller ved å ignorere sosial kritikk. Selv om sosiale strukturer sjelden endres av et enkelt individ, skapes sosial endring gjennom den komplekse vekselvirkningen mellom mange individuelle handlinger og strukturelle rammer. Siden tilhørighet er en sentral måte vi forholder oss til verden på, representerer den også en viktig arena for sosial endring (May, 2013, s. 55).

Fra et fenomenologisk perspektiv undersøker May (2013, s. 59) hvordan vi utvikler meningsfulle forståelser av tilhørighet. Vi har en tendens til å oppfatte handlinger og objekter som iboende meningsfulle, snarere enn som noe vi aktivt tilskriver mening. Erfaringer har ikke mening i seg selv, de blir meningsfulle gjennom vår refleksjon over dem. Vi skaper mening i vår verden, men fordi vi gjør dette fra vår "naturlige holdning", er vi sjelden bevisste på denne meningsskapingen (May, 2013, s. 59). Mening konstrueres mellom mennesker gjennom samarbeid i konkrete situasjoner for å nå en felles forståelse av sosial realitet (May, 2013, s. 59). May (2013, s. 61) påpeker imidlertid at fenomenologien alene ikke forklarer maktstrukturene som påvirker slike tolkninger. Dominante grupper i samfunnet har større definisjonsmakt (Foucault, 1977, sitert i May, 2013, s. 61), noe Bourdieu konseptualiserer som symbolsk kapital.

3.2.2 Saloles flerkulturelle perspektiv på tilhørighet

Saloles (2018) forskning på flerkulturelle erfaringer i Norge tilfører Mays teoretiske rammeverk konkrete empiriske innsikter. Et sentral bidrag fra Saloles arbeid er konseptualiseringen av det hun kaller "tilhørighetsparadokset". Dette begrepet fanger opp den splittede erfaringen mange flerkulturelle individer har, der de samtidig føler seg både "innenfor" og "utenfor" ulike kulturelle fellesskap (Salole, 2018, s. 170). For eksempel kan en annengenerasjonsinnvandrers føle tilhørighet til både sine foreldres kultur og den norske majoritetskulturen, men likevel oppleve å bli stemplet som utenfor av begge grupper (Salole, 2018, s. 179).

Salole beskriver hvordan flerkulturelle individer utvikler spesifikke navigeringsstrategier for å håndtere disse motstridende kulturelle forventningene. Blant disse strategiene er såkalte "kameleonferdigheter" - evnen til å tilpasse seg ulike sosiale kontekster ved å underkommunisere visse sider ved seg selv og fremheve andre (Øen, 2005, sitert i Salole, 2018, s. 201). Disse tilpasningsmønstrene blir ofte så internaliserte at de oppleves som naturlige, selv om de kan medføre en konstant stressbelastning (Salole, 2018, s. 201-202). Et annet viktig begrep hos Salole er "brobyggerkompetanse", som refererer til flerkulturelle individers evne til å fungere som formidlere mellom ulike kulturelle referanserammer (Salole, 2018, s. 206).

En viktig innsikt fra Saloles forskning er at flerkulturelle individer ofte utvikler en relativistisk og pragmatisk holdning til kulturelle normer. I stedet for å oppfatte ulike verdisett som motstridende, lærer de å se dem som situasjonsbestemte alternativer (Salole, 2018, s. 198). Denne fleksibiliteten kan ifølge Salole være en betydelig samfunnsressurs, da den representerer en avansert form for problemløsning (Nisbett, 2009, sitert i Salole, 2018, s. 199).

Salole understreker også betydningen av alternative fellesskap for flerkulturelle individer. Mange finner tilhørighet i nettverk med andre som deler lignende erfaringer om å vokse opp som "annerledes" (Salole, 2018, s. 220). I slike fellesskap kan de utforske sine sammensatte identiteter som en ressurs snarere enn en belastning, noe som styrker både selvfølelse og tilhørighet. Imidlertid peker Salole også på at denne formen for tilhørighet noen ganger kan forsterke følelsen av utenforskap i større samfunnsstrukturer (Salole, 2018, s. 221).

3.2.3 Teoretisk sammenstilling

Ved å kombinere Mays teoretiske rammeverk med Saloles empiriske funn, utvikler denne studien et analytisk perspektiv som fanger både strukturelle betingelser og individuelle handlingsrom. Mays teori om tilhørighet som en flerdimensjonal forhandlingsprosess gir verktøy for å forstå hvordan skeive med innvandrerbakgrunn navigerer komplekse og noen ganger motstridende krav om tilhørighet. Saloles studie supplerer dette med konkrete innsikter i de spesifikke strategier og dilemmaer som oppstår i den norske konteksten.

Bourdieu's begreper om habitus og sosial kapital tilfører ytterligere dybde til denne forståelsen ved å belyse hvordan ulike former for kulturell kompetanse omsettes til sosial støtte og tilgang til ressurser (May, 2013, s. 49, 125). Samlet sett tilbyr dette teoretiske rammeverket en nyansert forståelse av sosial støtte som ikke bare handler om mottak av hjelp, men om komplekse prosesser for tilhørighet og anerkjennelse i flerkulturelle kontekster.

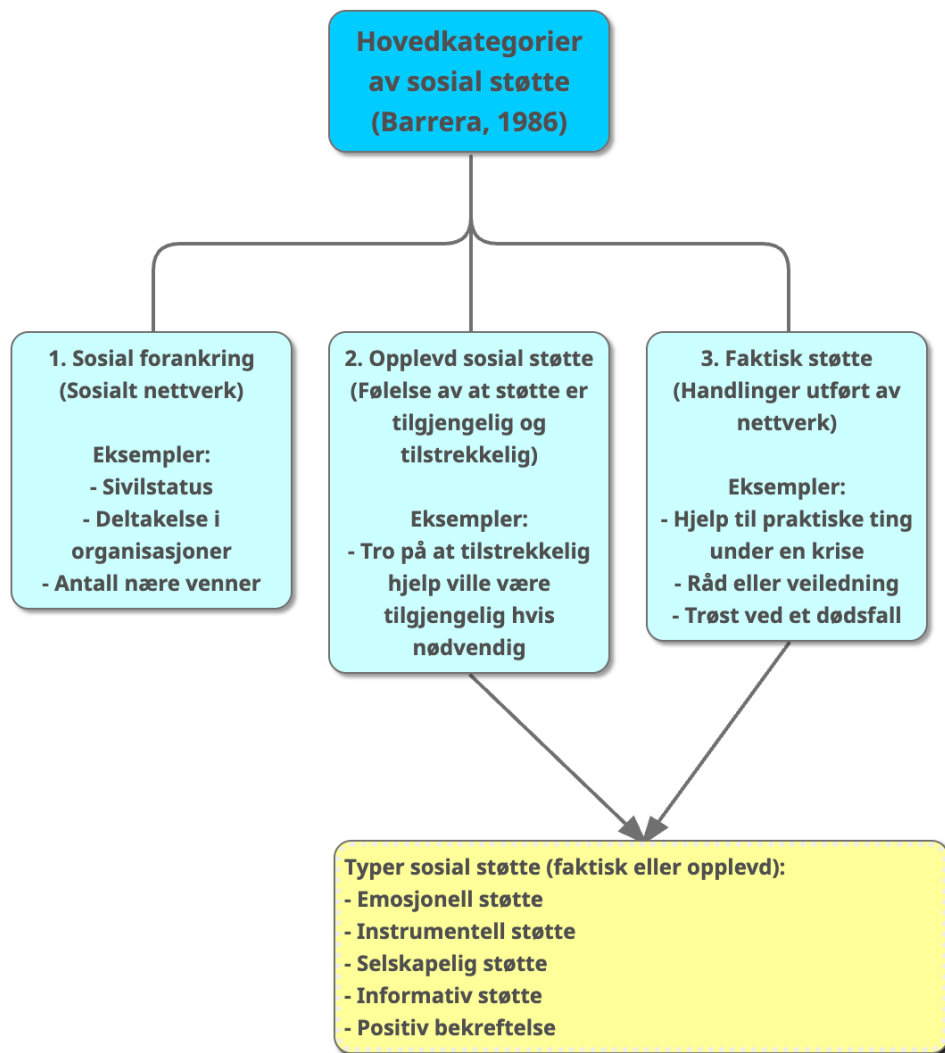
3.3 Sosial støtte

Sosiologen Emile Durkheim var blant de første til å studere sammenhengen mellom sosiale relasjoner og helse. Ved å studere selvmord fra et funksjonalistisk perspektiv, så han at mennesker som var mer sosialt integrerte hadde lavere selvmordsrate (Uchino, 2004, s. 2). Studien viste at ens sosiale omgivelser kan hemme eller fremme helse. Legen George Engel utviklet den biopsykososiale modellen i 1977, som hevder at helse er et resultat av både sosiokulturelle og biologiske faktorer (Uchino, 2004, s. 3–4). Et viktig aspekt ved modellen er relasjoners betydning på helse. I 1976 etablerte Cobb og Cassell sosial støtte som et tverrfaglig forskningsfelt ved å se på sosial støtte fra et biologisk og sosialt perspektiv (Uchino, 2004, s. 4). De definerte sosial støtte som informasjon fra andre om at man blir tatt vare på, elsket, verdsatt og er en del av et gjensidig støttende nettverk (Cobb, 1976, sitert i Roy, 2011, s. 5).

I 1985 publiserte Cohen og Wills en litteraturgjennomgang der de så på forholdet mellom sosial støtte og helse (Uchino, 2004, s. 5). De fant to måter å måle sosial støtte på: Det strukturelle var opptatt av å kartlegge sosiale nettverk, mens det funksjonelle så på hvilke støttende funksjoner nettverket hadde, eksempelvis hva som opplevdes som omsorgsfulle uttrykk i nære relasjoner (Uchino, 2004, s. 5). De strukturelle faktorene viste seg å ha en helsefremmende og stabiliserende effekt, mens de funksjonelle faktorene forebygger negative virkninger av stress og øker «well-being» (Uchino, 2004, s. 5).

Et av de mest siterte bidragene innen forskningen på sosial støtte er gjort av Barrera (1986) (se Cohen et al., 2000; Dowers et al., 2020; Gottlieb & Bergen, 2010; Uchino, 2004). Han nyanserte begrepet ved å skille mellom tre typer sosial støtte: Sosial forankring (ens nettverk), opplevd sosial støtte (hvorvidt en føler at en har tilgjengelig støtte) og faktisk støtte (handlinger utført for å hjelpe noen). Skillet mellom opplevd og faktisk støtte er spesielt viktig fordi opplevd støtte spiller en større rolle for livskvalitet enn faktisk støtte (Gottlieb & Bergen, 2010). Videre operasjonaliserte han sosial støtte i kategoriene emosjonell, instrumentell, selskapelig, informativ og positiv bekreftelse. Barreras ulike typer støtte blir brukt som utgangspunkt for denne oppgavens forståelse av sosial støtte og illustreres i figur 1.

Figur 1: Barreras (1986) operasjonalisering av sosial støtte

I forskning på sosial forankring har en av de ledende teoriene vært rolleakkumuleringsteori og identitetsakkumuleringshypotesen, som sier at det å ha ulike sosiale roller og identiteter øker psykologisk velvære og oppleves meningsfylt (Brissette et al., 2000). Brook et al. (2008, s. 1588) foreslår at effekten av flere identiteter på psykologisk velvære avhenger av antall identiteter, betydningen av disse identitetene og forholdet mellom dem. Spesifikt forutsier denne modellen at når identiteter oppleves som svært viktige, vil det å ha mange identiteter føre til større psykologisk velvære og robusthet hvis identitetene er i harmoni med hverandre.

Når identitetene er i konflikt med hverandre, fører det derimot til lavere psykologisk velvære og robusthet. Denne modellen er relevant for deltakerne i denne studien fordi de har ulike identiteter som potensielt kan være i konflikt med hverandre. Der det interseksjonelle perspektivet viser hvordan ulike minoritetsidentiteter kan føre til marginalisering, tilbyr rolle- og identitetsakkumuleringshypotesen et alternativt ressursfokus. Et slikt sosialkonstruktivistisk perspektiv på sosial støtte ser på hvordan sosiale roller og støtte bidrar til identitetsutvikling (Lakey & Cohen, 2000).

4 Metode

Dette kapittelet redegjør for hvordan studien er gjennomført. Innledningsvis beskrives valg av metodologi, deriblant forskningsdesign og vitenskapsteoretisk grunnlag for oppgaven.

Problemstillingen besvares med et kvalitativt forskningsdesign og semistrukturerte dybdeintervjuer. Jeg anvender en fenomenologisk-hermeneutisk tilnærming for å forstå informantenes opplevelser, der forskerens refleksivitet spiller en viktig rolle under hele prosessen. Datamaterialet analyseres med en refleksiv tematisk analyse. Jeg går så videre til å beskrive hvordan studien er gjennomført og gir en detaljert beskrivelse av blant annet rekrutteringsprosessen, utvalget og analysen. Avslutningsvis diskuteres aktuelle etiske utfordringer ved metoden, blant annet utfordringer som følger med forskning på sårbare grupper. For å sikre transparens, følger kapittelet rapporteringsstandarder i kvalitativ forskning for tidsskriftartikler (JARS-Qual), slik det presenteres i Levitt et al. (2018, s. 34–37).

4.1 Valg av metodologi

4.1.1 Forskningsdesign

Problemstillingen i denne studien er formulert for å forstå hvordan informantene gir mening til sosial støtte i hverdagen, hvilken form sosial støtte har for dem og hvilken kontekst det blir meningsfullt i. En kvalitativ tilnærming egner seg best for å forstå sosial støtte som fenomen fordi det åpner for kunnskap om folks opplevelser gjennom nyanserte og komplekse beskrivelser (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 30). Kunnskapen som kvalitative studier

produserer er spesifikk til konteksten utsagnene dreier seg om (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 77).

Jeg samlet data ved hjelp av semistrukturerte, individuelle dybdeintervjuer. Denne datainnsamlingsmetoden egnet seg best fordi semistrukturerte intervjuer veksler mellom å stille åpne og mer spissede spørsmål, noe som lot informantene uttrykke egne synspunkter fritt samtidig som intervjuet dekket temaene jeg var opptatt av (Creswell & Poth, 2018, s. 79). Individuelle intervjuer ble valgt framfor fokusgruppeintervjuer for å ivareta informantenes anonymitet.

4.1.2 Vitenskapsteoretisk grunnlag

Jeg anvender en fenomenologisk-hermeneutisk tilnærming med mål om å forstå subjektive opplevelser av sosial støtte. Tilnærmingen skiller seg fra ren fenomenologi ved at både informantenes og forskerens forforståelser av temaet plasseres i en historisk, kulturell og sosial kontekst (Thomassen, 2006, s. 45, 171). Fenomenologi søker å forstå fenomener «ut fra aktørens egne perspektiver» (Thomassen, 2006, s. 45). Informantenes selvforståelse og begreper har derfor vært viktige i min forståelse av fenomenene tilhørighet og sosial støtte.

Hermeneutikkens sentrale prinsipp er at «all menneskelig utveksling krever et element av fortolkning» (Thomassen, 2006, s. 158). Kvalitative studier bygger på samtaler mellom forsker og informant, der begge parter forstår hverandre gjennom sine egne forforståelser (Gadamer, 2013). Studien tar sikte på å gå i en «hermeneutisk dialog» med datamaterialet (Thomassen, 2006, s. 171), noe som innebærer en refleksjon over forskerens egen forforståelse for å sikre en transparent tolkning (Braun & Clarke, 2022, s. 15).

Den fenomenologisk-hermeneutiske metoden innebærer en veksling mellom åpen undring og fortolkning (Johansson, 2016). Både moderne fenomenologi og hermeneutikk er forankret i et sosialkonstruktivistisk vitenskapssyn (Mackenzie & Knipe, 2006, s. 4).

Sosialkonstruktivisme hviler på antakelsen om at individuelle opplevelser og tolkninger av et fenomen formes av historiske og sosiale kontekster, og at mening skapes gjennom

sosialiseringsprosesser (Berger & Luckmann, 2011; Creswell & Poth, 2018, s. 24). Identitetsmarkører som legning, kjønn og etnisitet er ikke objektive, gitte kategorier, men noe som formes gjennom individers forståelse og kollektiv forhandling (Berger & Luckmann, 2011, s. 135–150 sitert i Nordby Holm, 2023). I denne studien er det derfor interessant å utforske hvordan individer som vokser opp med forankring i flere kulturer navigerer mellom ulike forståelser av slike identitetsmarkører (Nordby Holm, 2023). Dette innebærer å sammenlikne individualistiske og kollektivistiske diskurser rundt legning for å undersøke hvilken betydning dette kan ha for opplevelsen av sosial støtte.

4.1.3 Tematisk analyse

Refleksiv tematisk analyse er et kvalitativt analyseverktøy som kartlegger meningsmønstre i datamaterialet for å danne temaer (Braun & Clarke, 2022, s. 4). Forskerens refleksivitet brukes aktivt i både datainnsamlingsfasen og analyseprosessen i tråd med den fenomenologisk-hermeneutiske tilnærmingen i studien. Formålet med analysestrategien er å «utforske mening i kontekst» og tar utgangspunkt i et sosialkonstruktivistisk syn på virkeligheten (Braun & Clarke, 2022, s. 176). Dette kom til uttrykk i studien gjennom detaljerte beskrivelser om hvordan informantene ga mening til sosial støtte i hverdagen og hvilken kontekst det ble meningsfullt i.

Refleksiv tematisk analyse egner seg for denne studien fordi metoden er fleksibel og tillater en mer eller mindre abduktiv tilnærming til valg av teoretiske perspektiver (Braun & Clarke, 2022, s. 123, 209). Studien er eksplorerende, og analysen belyser både semantiske og latente meninger av datamaterialet. Den politiske helsemodellen og teorien om interseksjonalitet ble valgt basert på forskningslitteraturen om sosial støtte, og setter opplevelsene til informantene i en større kontekst av helsefremmende arbeid.

Valget av tilhørighet som teoretisk rammeverk ble valgt induktivt. Da jeg intervjuet deltakerne i denne studien, stilte jeg spørsmål om både tilhørighet og sosial støtte. I utgangspunktet var jeg interessert i sosial støtte, og brukte derfor litteratur om dette til å lage intervjuguiden. For å kartlegge nettverkene til deltakerne, stilte jeg innledningsvis spørsmål om tilhørighet til ulike grupper. Deretter gikk jeg videre til å spørre om de ulike typene sosial støtte definert av

Barrera (1986). Svarene til deltakerne på spørsmål om tilhørighet ga langt mer interessante beskrivelser enn på spørsmålene om sosial støtte. Forskjellen skyldtes kanskje at spørsmålene om sosial støtte var for ledende og dermed begrenset samtaleemnet til det jeg spurte om, mens spørsmålene om tilhørighet ikke var styrt av en operasjonalisering. Dette bidro til valget av tilhørighet som teoretisk rammeverk snarere enn sosial støtte.

En annen grunn til valget var at litteraturen om sosial støtte i stor grad fokuserer på hvordan sosial støtte måles og evalueres (Barrera, 1986; Cohen, Underwood, et al., 2000; Roy, 2011; Uchino, 2004). Selv om operasjonaliseringen er nyttig for å kartlegge fenomenet, sier det lite om subjektive opplevelser av støtte. Tilhørighet framstår for meg som et mer dynamisk begrep fordi det inkluderer både subjektive opplevelser og faktiske forhold, slik som integrering eller eksklusjon. Disse forholdene påvirker i sin tur opplevelsen av sosial støtte.

4.2 Gjennomføring

I denne delen viser jeg hvordan studien ble gjennomført. Først beskrives rekrutteringsprosessen og utvalgskriteriene som ble benyttet for å sikre relevante deltakere. Deretter presenteres utformingen av intervjuguiden og gjennomføringen av selve intervjuprosessen. Videre redegjøres det for databehandlingsprosedyrene og utfordringer knyttet til transkriberingen av intervjumaterialet. Analysemetoden blir beskrevet med vekt på den fortolkende tilnærmingen til datamaterialet. Kapittelet tar også opp de etiske overveielsene som lå til grunn for studien, samt hvordan forskerens forutsetninger har påvirket forskningsprosessen gjennom en refleksiv tilnærming. Avslutningsvis diskuteres studiens metodiske begrensninger og hvordan disse kan ha påvirket resultatene.

4.2.1 Rekruttering

Rekrutteringen av informanter foregikk på flere plattformer av hensyn til informantenes personvern. Prosjektet ble presentert på to sosiale møteplasser for målgruppen i et forsøk på å rekruttere informanter, uten at noen meldte interesse for å delta. Deretter kontaktet jeg skeive bruker- og interesseorganisasjoner og ba dem om å dele en rekrutteringstekst ([se vedlegg 4](#)) med informasjon om prosjektet på deres nettsider eller interne fora. Jeg tok

utgangspunkt i lister over skeive organisasjoner for å treffe så bredt som mulig (Skeiv Kunnskap, 2021; Skeivt Arkiv, 2014; Ungdomstelefonen, u.å.). Jeg postet så samme tekst på både lukkede og åpne bruker- og interessegrupper på sosiale medier for å nå en ung målgruppe. Denne rekrutteringsstrategien ga resultater, og seks personer meldte interesse på e-post.

Interessentene fikk tilsendt et informasjonsskriv på e-post med informasjon om studien (mer informasjon om dette under «Etikk»). Dersom de fortsatt ønsket å delta etter å ha lest skrevet, avtalte vi tid og sted for intervjuene. Den ene svarte ikke etter å ha mottatt informasjonsskrivet.

En av interessentene var ett år eldre enn utvalgskriteriet tilsa, så aldersgrensen ble utvidet med ett år for å få et større utvalg. Jeg vurderte at det var uproblematisk å utvide aldersgrensen med et år fordi målet var å få unge deltakere. Fem deltakere stilte til intervju, noe som ga rikelig med data og samsvarte med anbefalingene til Polkinghorne for fenomenologiske studier (1989, sitert i Creswell & Poth, 2018, s. 79). Få deltakere var fordelaktig i denne studien, blant annet fordi det frigjorde tid for tolkningsarbeid og gjorde datamaterialet lettere håndterlig (Brinkmann, 2012a, sitert i Kvale & Brinkmann, 2015, s. 149).

Målgruppen i studien består av mennesker som ofte lever skjult som skeive i frykt for konsekvenser fra miljøet rundt familien dersom legningen deres blir kjent, noe som kan forklare rekrutteringsutfordringene. En svakhet ved rekrutteringsstrategien er at alle som ikke var medlemmer i skeive interesseorganisasjoner eller grupper på sosiale medier på rekrutteringstidspunktet ble ekskludert fra studien. Disse begrensningene kan ha påvirket funnene, siden det å leve skjult som skeiv også kan ha store innvirkninger på opplevelsen av sosial støtte. Dessuten kan det tenkes at det er de mest psykologisk robuste som sier ja til å delta i undersøkelser, noe som gjør at funnene gir et begrenset bilde av opplevelsen av sosial støtte blant unge, skeive med innvandrerbakgrunn fordi de ikke sier noe om hvordan de mest sårbare individene opplever fenomenet.

4.2.2 Utvalg

Studien baserer seg på et strategisk utvalg med fem deltakere. Inklusjonskriteriene var at informantene 1) identifiserer seg som LHBTIQ+, 2) er mellom 18 og 31 år, 3) har én eller flere foreldre fra land utenfor Norden, Vest-Europa eller Nord-Amerika, og 4) har bodd i Norge i minst ti år og snakker norsk.

Ungdomstiden forstås i økende grad som en forlenget livsfase, preget av utforskning og fravær av klare forventninger til ansvar (Arnett, 2000, sitert i Bakken et al., 2021, s. 49). Unge etablerer seg senere enn tidligere, noe som aktualiserer en bredere definisjon av ungdomsfasen (Bakken et al., 2021, s. 49). For flerkulturelle barn og unge tar identitetsutvikling ofte lengre tid grunnet påvirkning fra flere verdigrunnlag samtidig (Salole, 2018, s. 253). Livsfaser forstås ofte ut fra krononormative forventninger, der overgang til voksenliv er koblet til reproduksjon (Eggebo et al., 2019). Skeive livsløp følger ikke nødvendigvis dette mønsteret. Aldersgruppen 18–31 år er derfor relevant, og er brukt i tidligere forskning på unge skeive med innvandrerbakgrunn (Gordon et al., 2023, s. 1).

Utvalget er relativt heterogent med hensyn til bosted, arbeidssituasjon og kulturell bakgrunn. Informantene har røtter fra Midtøsten, Øst-Europa, Latin-, Mellom- og Sør-Amerika. Den kulturelle variasjonen har trolig påvirket informantenes tolkninger av spørsmålene og relasjonen til intervjuer (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 173). I tverrkulturelle intervjuer kan språklige og nonverbale uttrykk bli misforstått. For å få en dypere forståelse om meningsinnholdet i intervjuene, hadde det derfor vært spennende å kontekstualisere utsagnene til informantene i lys av deres kulturelle bakgrunn, men av hensyn til informantenes personvern lar ikke dette seg gjøre. Det sentrale i denne studien er likevel tilhørigheten til flere minoriteter samtidig, noe som plasserer informantene i ytterpunktet av «folk flest» i Norge. Det er nettopp denne marginaliserte posisjonen til deltakerne som gjør dem interessante for denne studien fordi den gir innsikt i hvordan opplevelsen av sosial støtte påvirkes av tilhørigheten deres til flere minoriteter.

4.2.3 Intervjuguide

Intervjuguiden veksler mellom åpne og lukkede spørsmål ([se vedlegg 1](#)). De åpne spørsmålene er formulert slik at de får mulighet til å beskrive opplevelsene sine med egne begreper, for eksempel ved å spørre hvilke assosiasjoner de har til begrepet sosial støtte. De lukkede spørsmålene i intervjuguiden tar utgangspunkt i teoretiske operasjonaliseringer av sosial støtte hentet fra Barrera (1986), men er formulert på en måte som trekker fram hverdagslige erfaringer. Emosjonell støtte er for eksempel oversatt til spørsmålet «Hvor søker du støtte om du trenger noen å snakke med?». Jeg ba ofte om eksempler slik at jeg åpnet opp for kreative sidesprang og poengriksom i beskrivelsene.

Etter et prøveintervju endret jeg intervjuguiden på to områder, og fikk en ny godkjenning fra SIKT. For det første viste prøveintervjuet med deltakeren hvordan åpenhet om legning hang sammen med emosjonell støtte fra familien, noe som ga innsikt i hvordan minoritetstilhørighet påvirker opplevelsen av sosial støtte. Jeg la derfor til spørsmål om åpenhet rundt legning og støtte. For det andre oppdaget jeg at intervjuguiden var preget av forskningen jeg hadde lest, som hovedsakelig fokuserte på marginalisering. Jeg inkluderte derfor også spørsmål om positive erfaringer, noe som ga flere nyanser i hvordan sosial støtte kunne forstås.

4.2.4 Intervjuprosessen

Intervjuene ble gjennomført i september og oktober 2023. Det ble gjennomført ett intervju med hver informant som varte i gjennomsnittlig 60 minutter. Informantene fikk valget mellom å møtes fysisk eller å gjennomføre intervjuet digitalt for å gjøre det mest mulig lettvtint for dem. To av intervjuene ble gjennomført digitalt på Zoom, mens de resterende tre ble gjennomført på et offentlig bibliotek i et lukket grupperom. Deltakerne i de fysiske intervjuene ga flere eksempler mens de snakket, noe som produserte et rikere datamateriale. Dette kan skyldes at de fysiske intervjuene hadde et mer naturlig samtaleforløp med småprat i starten og på slutten, mens jeg i de digitale intervjuene holdt meg strengere til intervjuguiden.

I starten av hvert intervju gikk vi gjennom informasjonsskrivet sammen. Innledningsvis fortalte jeg om hvordan intervjuet ville foregå og sa at de kunne stille spørsmål om det var

noe de lurte på underveis i intervjuet. Deltakerne ble informert om muligheten til å unnlate å svare på spørsmål uten å oppgi en grunn. Jeg opplyste alle om min egen minoritetsbakgrunn for å skape tillit og opplevde at samtlige reagerte positivt på informasjonen (se mer om dette under «Refleksivitet»).

Intervjuet handlet om sensitive temaer og kunne potensielt vekke vanskelige følelser hos deltakerne (Malterud, 2017, s. 69–76). Avslutningsvis ble alle informantene følgelig informert om aktuelle hjelpetelefoner og samtaletenester de kunne benytte seg av dersom de skulle ha behov for en støttende samtale i etterkant av intervjuet.

4.2.5 Databehandling

Intervjuene ble tatt opp med UiO Nettskjemas krypterte diktafon-app. Intervjuene ble så lagret i USN sine sikre systemer, deriblant USN Safe, USN OneDrive og Diskfil. Det var kun jeg som hadde tilgang til de krypterte dataene.

4.2.6 Bruk av kunstig intelligens

Jeg brukte en innebygd KI-funksjon i Adobe Acrobat Reader for å lage oppsummeringer av forskningsartikler og stille målrettede spørsmål. Eksempelvis spurte jeg hvordan forfatterne definerte sosial støtte. KI-assistenten svarte på spørsmålet mitt og la til fotnoter som tok meg til de relevante sitatene når jeg trykket på dem. Jeg kontrollerte alle svarene manuelt og leste i tillegg abstrakt, introduksjon og konklusjon på alle forskningsartiklene. Likevel sparte denne innebygde KI-funksjonen meg for mye tid fordi jeg slapp å lete i hele tekster etter relevante sitater.

Jeg testet ut ulike språkmodeller til korrekturlesing, språklig omformulering og forkorting av tekstutdrag for å unngå repetisjon og få en bedre flyt i teksten (ChatGPT, 2025; DeepSeek, 2025; Sikt, 2025). Alle forslagene ble nøye gjennomlest og redigert for å sikre at poengene og kildene stemte med den opprinnelige teksten. Retningslinjene til USN om bruk av KI ble fulgt, blant annet ble ingen personopplysninger behandlet i språkmodellene (USN, 2025).

4.2.7 Transkribering

Intervjuene ble transkribert ordrett for hånd for å gi en så detaljert beskrivelse som mulig og for å anonymisere informantene underveis i prosessen. Kvale og Brinkman (2015, s. 204) beskriver transkribering som en fortolkningsprosess som omgjør talespråk til skriftspråk. Mye meningsinnhold går tapt i prosessen ved at sanseintrykkene uteblir, blant annet kroppsspråk, stemmeleie og stemning. En hermeneutisk forståelse av tekstitolkning ser på tekst som ytringer, der blant annet toneleie og pauser er relevante for helhetsinntrykket. Transkripsjonene inneholder derfor følelsesuttrykk som latter eller utbrudd fordi de er meningsbærende og påvirker helhetsinntrykket. Pauser og lydord slik som «eh» ble også inkludert fordi det er et uttrykk for nøling som kan ha betydning for tolkningen. Disse var nyttige i fortolkningsprosessen, men er derimot fjernet i presentasjonen av funnene for å gjøre teksten mer lettlest.

4.2.8 Analyse

Dataene ble analysert med refleksiv tematisk analyse, slik det er beskrevet av Braun og Clarke (2022). Jeg startet med semantisk koding for å fange den eksplisitte meningen i deltakernes utsagn, og gikk deretter over til en mer fortolkende tilnærming for å identifisere underliggende mønstre og temaer. Kodingen ble gjennomført i tre runder i NVivo og utviklet seg fra detaljerte og beskrivende til mer overordnede og tematiske koder (Thomassen, 2006, s. 171). Det digitale verktøyet MindMup ble anvendt for å lage tankekart som ga oversikt over temaene, undertemaene og kodene. Analysen var abduktiv, der både datamaterialet og teoretiske perspektiver formet tolkningene.

Refleksivitet stod sentralt i prosessen, og jeg benyttet en forskningsdagbok for å dokumentere egne forforståelser og endringer i perspektiv underveis (Braun & Clarke, 2022, s. 15). Kodene og temaene ble drøftet med veileder og en ressursperson, noe som bidro til metodisk bevissthet og analytisk bredde.

Analysen fulgte i hovedsak de seks fasene i refleksiv tematisk analyse: 1) bli kjent med datamaterialet, 2) koding, 3) utvikling av foreløpige temaer, 4) revidering av temaer, 5) navngivning og presisering, og 6) ferdigstilling av analysen. Gjennom prosessen pendlet jeg mellom faser der det var nødvendig for å ivareta kompleksiteten i materialet. Selv om funn- og diskusjonsdelen presenteres separat for å tydeliggjøre skillet mellom deskriptivt materiale og analytisk fortolkning, innebærer også funnene en fortløpende tolkning gjennom valg av kategorier, tematisk strukturering og analytiske avgrensninger.

4.3 Etikk

4.3.1 Ethiske betraktninger

Konfidensialitet forutsetter at personidentifiserende opplysninger anonymiseres slik at deltakerne ikke kan gjenkjennes (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 106). Prosjektet behandler både ordinære (gule) og særskilte (røde) personopplysninger. Deltakerne ble anonymisert og tildelt pseudonymer under transkriberingsprosessen. Samtidig ble alle identifiserende opplysninger slik som yrke og stillingstittel, alder, bosted, hjemby og eventuelle helseopplysninger fjernet eller skrevet om. Foreldrenes opprinnelsesland oppgis ikke fordi det kan brukes til å identifisere informantene. I stedet vises det til verdensdelen foreldrene kommer fra fordi denne informasjonen gir relevant kontekst. Håndteringen av personvernopplysninger ble godkjent av Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør den 09.04.24 ([se vedlegg 3](#)). Alle dataene blir slettet ved prosjektets slutt den 30.06.25.

Informert samtykke innebærer at informantene kjenner til formålet med studien, hvordan dataene blir behandlet samt retten til å trekke seg fra studien til ethvert tidspunkt (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 104). Deltakelse skal dessuten være frivillig. Informantene fikk tilsendt et informasjonsskriv ([se vedlegg 2](#)) med de overnevnte opplysningene før intervjuet. Informasjonsskrivet ble gjennomgått muntlig ved intervjuets start og de fikk mulighet til å stille spørsmål før de skrev under på at de forstod og godtok innholdet i skrevet.

4.3.2 Refleksivitet

Refleksiv tematisk analyse krever at forskeren reflekterer over flere nivåer av egen refleksivitet for å avdekke hvordan disse påvirker fortolkningsprosessen, deriblant personlig, funksjonelt og disiplinært ståsted (Braun & Clarke, 2022, s. 13). Målet er å bruke subjektivitet aktivt i analyseprosessen for å forstå hvordan forskerens utgangspunkt påvirker funnene (Finlay, 1998).

Forskeren i denne studien har sin faglige bakgrunn innen sosialantropologi og helsefremmende arbeid. Motivasjonen bak denne studien har vært et personlig og faglig engasjement for å fremme kultur- og seksualitetsmangfold som et ledd i å utjevne sosiale ulikheter i helse. Som både fagperson og del av et kulturelt mangfold har jeg opplevd hvordan møtet mellom helsetjenester og minoritetsgrupper kan være preget av fordommer og manglende forståelse, noe som understreker behovet for mer kunnskap og bevisstgjøring i dette feltet.

Funnene i denne studien farges av at jeg er delvis innenfor og utenfor miljøet jeg studerer. Posisjonen min som en etnisk norsk cis-kvinne i 30-årene med personlig tilknytning til det skeive miljøet gir både fordeler og ulemper i møte med informantene (Braun & Clarke, 2022, s. 18). Kjennskapen til det skeive miljøet kan skape tillit hos informantene og gjøre det lettere å forstå interne begreper og meningsinnholdet bak dem. Ulempen er at jeg feilaktig kan anta at jeg skjønner hva informantene mener og dermed mister viktig informasjon, eller at jeg kan legge større vekt på utsagn som resonnerer med min egen virkelighetsoppfatning (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 108). Under intervjuene stilte jeg derfor hyppige kontrollspørsmål for å sjekke om jeg forsto hva de mente («forstår jeg deg riktig hvis du sier at...»). Jeg stilte også åpne spørsmål når de brukte identitetsrelaterte begreper om seg selv («hva legger du i det ordet?», «kan du gi eksempler på det?»).

Representasjon er ifølge Braun og Clarke (2022, s. 214) en politisk og moralsk handling. Kunnskapsproduksjon har alltid en normativ side ved seg: Ved å snakke om hvordan relasjoner fungerer, er forskning med på å skape forventninger om hvordan relasjoner bør være (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 95). Problemstillingen kategoriserer informantene basert

på to av deres egenskaper, «innvandrerbakgrunn» og «skeiv». John Law (2007) belyser noen av utfordringene ved dette: Når vi studerer mennesker basert på visse utvalgsriterier, legger vi deltakerne roller som setter andre personlighetstrekk i skyggen. Deltakere i en studie forsøker ofte å oppfylle rollen forskeren gir dem, og underkommuniserer andre sider ved seg selv.

Studier basert på identitetsmarkører tenderer mot å framstille dem som homogene enheter, og det er derfor viktig å forholde seg kritisk til kategorier som etnisitet, kjønn og legning (May, 2013, s. 8). Kategoriseringen av informantene gjør deres erfaringer mer analytisk håndterbare, men reiser samtidig etiske betraktninger. Informantene tilhører en marginalisert gruppe, og gjennom å framheve deres annerledeshet risikerer jeg å bidra til en polariserende "oss-mot-dem"-diskurs (Moshuus & Eide, 2016, s. 1; Salole, 2018, s. 36). Studien opererer bevisst med kategoriene "skeiv" og "innvandrerbakgrunn", noe som nødvendiggjør en varsomhet for å unngå å reprodusere stigmatiserende forestillinger.

En ytterligere utfordring oppstår ved bruken av den overordnede kategorien "personer med innvandrerbakgrunn". Selv om denne samlebetegnelsen fanger opp felles strukturelle utfordringer, kan den samtidig overse nyanserte forskjeller i informantenes opplevelser (Coburn et al., 2022, s. 230). Forskning på integrering viser at innvandrere fra Asia, Afrika og Latin-Amerika ofte opplever en særlig form for marginalisering der deres selvforståelse og identifisering som norske står i kontrast til majoritetssamfunnets oppfatninger av dem som innvandrere (Dalen et al., 2024, s. 5). Gitt at denne studiens fokus er tilhørighet, og at det eksisterer forskning som dokumenterer sammenhenger mellom tilhørighet og denne spesifikke innvandrergruppen, er kategoriseringen metodisk begrunnet.

Gjennom forskningsprosessen har det vært en kontinuerlig bevissthet om behovet for å nyansere og kontekstualisere disse kategoriene, i tråd med Braun og Clarkes (2022, s. 214) etiske retningslinjer. Denne tilnærmingen innebærer en kritisk refleksjon over hvordan kategoribruk kan være både et analytisk verktøy og en potensiell kilde til forenkling, med det formål å skissere informantenes erfaringer uten å bidra til ytterligere marginalisering.

4.4 Studiens begrensninger

Troverdigheten, styrken og overførbarheten i studien drøftes med utgangspunkt i Kvale og Brinkmanns (2015) begreper objektivitet, reliabilitet, validitet og generaliserbarhet, tilpasset en kvalitativ forskningsramme.

I kvalitativ forskning handler objektivitet ikke om å være nøytral, men om å være refleksiv og åpen for ulike tolkninger. Kvale og Brinkmann (2015, s. 272–273) beskriver dette som et krav om «rasjonell diskurs og gjensidig kritikk blant dem som fortolker et fenomen». Jeg har forsøkt å styrke studiens refleksive objektivitet ved å være bevisst egne forforståelser og fordommer, og hvordan disse kan påvirke fortolkningsprosessen.

Som ledd i dette ble utformingen av intervjuguiden, tolkningen av data og de endelige funnene diskutert med en ressursperson fra Skeiv Verden – en partipolitisk uavhengig interesseorganisasjon for skeive med etnisk minoritetsbakgrunn (Skeiv Verden, 2025). Samtalene tok utgangspunkt i refleksive dagboksnotater, og organisasjonens faglige og erfaringsbaserte perspektiver bidro til å styrke kvaliteten på analysen. En mulig svakhet ved denne prosessen er at organisasjonens arbeid og verdier kan ha farget tolkningene. Samtidig er formålet med studien nært beslektet med organisasjonens mål om å bedre levekårene for målgruppen. I tillegg har en veileder ved universitetet fulgt og kontrollert forskningsprosessen og datatolkningen løpende.

Et annet aspekt ved refleksiv objektivitet er maktubalansen mellom forsker og informant (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 35). Dette blir særlig aktuelt i intervjuer om sensitive temaer som seksuell orientering, familierelasjoner og emosjonell støtte i kontekster der informanten kan oppleve forskeren som en autoritet. Selv om en intervjuguide ble benyttet for å sikre konsistens, og informantene fikk anledning til å stille spørsmål og styre samtalen til en viss grad, forble dialogen preget av forskerens rolle og de strukturelle rammene for intervjuet (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 52).

Reliabilitet i kvalitativ forskning handler om datainnsamlingens og tolkningens pålitelighet og konsistens (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 276). I denne studien er reliabiliteten ivaretatt ved at alle informanter ble stilt de samme spørsmålene gjennom en semistrukturert intervjuguide. Jeg har også dokumentert og redegjort for analyseprosessen i detalj.

Tolkningsbevissthet er sentralt i forståelsen av reliabilitet, og jeg har derfor løpende sammenlignet tolkningene mine med informantenes egne utsagn. Funn og tolkninger er også diskutert med både veileder og ressursperson for å sikre at analysen er forankret i datamaterialet og ikke bare i mine egne fortolkninger.

Validitet i kvalitativ forskning handler om hvorvidt studien undersøker det den har til hensikt å undersøke (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 276). I denne studien styrkes validiteten ved at tolkningene av datamaterialet er blitt sammenholdt med tidligere forskning, særlig Eggebø et al. (2018) og Salole (2018), som undersøker levekår og identitet hos personer med innvandrerbakgrunn. Sammenfallende funn på tvers av studier med ulike metodologiske tilnærminger kan bidra til å styrke gyldigheten av resultatene.

Validiteten er også støttet av metodiske grep i intervjusituasjonen. Informantene ble oppfordret til å gi eksempler og utdype erfaringene sine, noe som bidro til å sikre at tolkningene hadde forankring i deres egne utsagn. I tillegg skrev jeg ned umiddelbare inntrykk etter hvert intervju, hvor jeg dokumenterte sanseintrykk og emosjonelle reaksjoner som ikke nødvendigvis framkom i transkripsjonene. For eksempel viste en informant tydelig følelsesmessig reaksjon med stemmebrudd og stillhet da han snakket om manglende sosial støtte. Slike observasjoner ble tolket som betydningsfulle og bidro til en dypere forståelse av materialet. Dette viser hvordan refleksivitet aktivt ble brukt for å styrke studiens validitet (Braun & Clarke, 2022, s. 176).

En svakhet ved refleksiv tematisk analyse er at søken etter fellestrekk kan føre til at unike enkelthistorier tones ned (Braun & Clarke, 2022). I denne studien har jeg forsøkt å unngå dette ved å synliggjøre variasjonen i informantenes erfaringer og gi plass til individuelle

stemmer. I tillegg er tilnærmingen tekstorientert, noe som kan føre til at kroppslige og emosjonelle uttrykk under intervjuene underkommuniseres. Notatene etter intervjuene bidro her til å bevare nyanser og inntrykk som ellers kunne ha gått tapt.

Generaliserbarhet i kvalitativ forskning handler ikke om statistisk representativitet, men om overførbarhet, altså i hvilken grad funnene kan ha relevans i andre kontekster (Kvale & Brinkmann, 2015). Dette forsøkes oppnådd ved å gi grundige beskrivelser av kontekst, utvalg og analyseprosess, slik at leseren selv kan vurdere hvorvidt resultatene kan være relevante i andre sammenhenger.

Utvalget består av fem deltakere, og det gir naturlige begrensninger i overførbarhet. Studien søker imidlertid ikke å generalisere funnene, men å utforske subjektive erfaringer og meningsskaping i en spesifikk kontekst. Som i all kvalitativ forskning må funnene forstås som kontekstspesifikke, og ikke nødvendigvis gjeldende for alle i målgruppen. Samtidig kan studien gi innsikt i erfaringer og mekanismer som kan ha relevans utover det konkrete utvalget, særlig når beskrivelsene er rike og detaljerte.

5 Funn

Dataanalysen resulterte i tre hovedtemaer som svarer på forskningsspørsmålene og belyser ulike aspekter ved opplevelsen av tilhørighet og sosial støtte: 1. «*Spenninger mellom ulike tilhørigheter*», 2. «*Gjenkjennelse som grunnlag for fellesskap*», og 3. «*Sosial støtte i lys av sammensatte identiteter*».

Sosial støtte fordrer et sosialt nettverk og en følelse av tilhørighet. For deltakerne i denne studien består det sosiale nettverket primært av familie og venner. Samtidig utgjør helsetjenester en viktig kilde til sosial støtte. Det første temaet belyser hvordan tilhørighet til ulike fellesskap kan tvinge fram ulike tilpasningsstrategier hos deltakerne. Det andre temaet viser hvordan informantene søker fellesskap blant andre som har liknende erfaringer,

bestemt hos andre flerkulturelle eller i skeive miljøer. Det siste temaet belyser ulike måter å forstå sosial støtte på. Deltakerne forstår sosial støtte som noen å snakke med og i stor grad også tilgang til helsetjenester slik som samtaler med psykolog, minoritetsrådgiver og helsesykepleier. Det oppleves som svært positivt at helsepersonell har kunnskap rundt det å være en etnisk og seksuell minoritet.

5.1 Spenninger mellom ulike tilhørigheter

Dette kapitlet undersøker de komplekse spenningene som oppstår når informantene må navigere mellom ulike identitetsaspekter og tilhørigheter. Gjennom deres fortellinger blir det tydelig hvordan tilhørighet til én gruppe ofte kommer på bekostning av en annen, noe som skaper en vedvarende identitetskonflikt. Disse spenningene manifesterer seg spesielt i forholdet mellom familiens kulturelle forventninger, det skeive miljøet og det norske majoritetssamfunnet.

Informantene beskriver hvordan forskjellige aspekter ved deres identitet noen ganger står i motsetning til hverandre. For å opprettholde tilhørighet til én gruppe, føler de seg nødt til å skjule eller tilpasse andre deler av sin identitet. Denne tilpasningen tar ofte form av å holde deler av sin identitet skjult eller å endre sitt ytre uttrykk for å passe bedre inn. Slike strategier er ikke bare overfladiske tilpasninger, men reflekterer dyptgående eksistensielle dilemmaer om tilhørighet og autenticitet.

Et sentralt tema som dukker opp i flere av fortellingene er den underliggende frykten for å miste familiens aksept. Sofias barndomserfaring illustrerer dette poenget:

Jeg husker at da jeg var 9 år spurte jeg mamma: «*Hvis jeg var lesbisk, hadde du fortsatt vært glad i meg?*» Hun sa at hun alltid hadde vært glad i meg, uansett hva jeg gjør, men hun hadde ikke likt det. Jeg husker det veldig godt. Det forsterket tanken om at jeg bare kunne like menn.

Denne samtalen satte dype spor i Sofias selvforståelse. Morens svar, som kombinerte ubetinget kjærlighet med betinget aksept, skapte en indre konflikt som har preget Sofias

identitetsutvikling. Det er nettopp denne typen erfaringer som viser hvordan kulturelle forventninger internaliseres allerede fra tidlig alder.

Heteronormative forventninger kommer tydelig fram i flere av fortellingene. Emir beskriver hvordan disse forventningene blir formidlet på subtile, men likevel utvetydige måter:

Du får det med deg gjennom hele barndommen, at livet er å vokse opp, studere, gifte seg, få barn, da har du runda livet. (...) Selvfølgelig tar de deg ikke hardt i armene og sier «husk at du skal gifte deg», liksom, men det er alltid på en måte...veldig implisitt, det er en forventning, det er alltid der, ikke sant?

Denne beskrivelsen viser hvordan kulturelle normer blir internalisert gjennom gjentatte narrativer om livets "naturlige" forløp. Selv om forventningene aldri uttrykkes eksplisitt, former idealene om den heterofile kjernefamilien informantenes selvforståelse og valg.

For Emir, som vokste opp i en muslimsk familie, var konflikten mellom religiøs tilhørighet og seksuell orientering spesielt utfordrende. Hans refleksjoner avslører den eksistensielle krisen dette skapte:

Religiøs tilhørighet kjenner jeg ikke på lenger. Det hadde jeg før. Men det går litt tilbake til min indre kamp om det å være skeiv. Så startet hele den delen med å forstå at med den kulturen jeg kommer ifra, at det ikke er så veldig akseptabelt. At det er helt feil. Skittent. Unaturlig. Det er bare ekkelt, på en måte.

Denne uttalelsen viser den dype splittelsen Emir opplevde mellom ulike deler av sin identitet. Det som er spesielt interessant er hans oppfatning av at hans seksuelle legning er noe medfødt og ufravikelig, mens religiøs tilhørighet oppfattes som noe han kan velge bort. Denne forskjellen i hvilke deler av hans identitet som oppfattes som iboende versus valgte, er sentral for å forstå de ulike strategiene informantene utvikler for å håndtere identitetskonfliktene.

Diskriminering og utenforskap oppleves ikke bare i familien, men også i det skeive miljøet og det norske samfunnet generelt. Sofias opplevelse av rasisme under en båttur viser hvordan etnisitet kan bli en kilde til utenforskap:

Jeg satt med den norske delen av familien min, med bestemor og faren min som er fra Norge. Det var veldig tydelig at jeg var den eneste utledningen på den båten. Og så var det en gammel dame som sa at det ikke var lov til å sitte med dem. Med pappa.

Denne hendelsen illustrerer den paradoksale situasjonen mange med flerkulturell bakgrunn opplever ved å bli sett på som annerledes, selv i en familiesammenheng. Selv om hun var sammen med sin norske far, ble Sofias tilhørighet til familien betvilt på grunn av hudfargen hennes.

Det skeive miljøet presenterer sine egne utfordringer. Emir beskriver hvordan dette miljøet kan føles ekskluderende for de som ikke passer inn i et visst estetisk ideal: «[Det er] veldig blendahvitt. (...). Det er veldig skandinavisk, europeisk eller vestlig, på en måte». Hans erfaringer viser at selv innenfor skeive miljøer finnes det normer om utseende og atferd som kan føles begrensende for de som ikke passer inn i dette idealet. Som en minoritetsetnisk person med en mer avslappet stil, føler Emir seg ikke fullt ut hjemme i dette miljøet.

Følelsen av å alltid være annerledes går som en rød tråd gjennom informantenes fortellinger. Emir beskriver hvordan denne erfaringen følger han i ulike kontekster:

I Midtøsten er jeg for europeisk. I Norge føler jeg at jeg er litt for utlending. Jeg tror det bunner i at du vokser opp med foreldre som har en annen etnisk bakgrunn. Og så vokser du opp i et annet land hvor de fleste ikke ser ut som det du gjør. Du er på en måte aldri norsk nok, og du er heller aldri (nasjonalitet fra Midtøsten) nok. Selv om jeg passer veldig fint inn, sånn utseendemessig inn i Midtøsten. Men jeg blir klokka sånn her (knipser) av folk i Midtøsten og bare sånn: «*Du bor i Europa*».

Denne beskrivelsen fanger den eksistensielle dobbeltheten som kjennetegner flerkulturelle identiteter. Uansett hvor informantene er, føles det aldri ut som om de passer helt inn.

For Noor tar disse identitetsspenningene konkrete former i hverdagen. Hun sammenligner sin skeive identitet, som noe hun kan velge å dele eller skjule, med sin etniske bakgrunn som alltid er synlig: "Den skeive identiteten min er en usynlig annerledeshet sammenliknet med min etniske bakgrunn." Denne forskjellen i synlighet fører til ulike strategier for å håndtere diskriminering og utenforskap. Mens hun kan velge å ikke avsløre sin seksuelle legning i visse situasjoner, er hennes etniske bakgrunn alltid tilstede og kan ikke skjules.

Både Sofia og Noor har opplevd press om å endre sitt utseende for å passe bedre inn. Sofias erfaring med å rette ut håret for å se ut som etniske nordmenn og Noors erfaring med kroppshår viser hvordan diskriminering ikke bare handler om holdninger, men også om konkrete kroppslige erfaringer. Noor ble mobbet i flere år av både barn og voksne på skolen for å ha mer synlige hår på kroppen enn norsketniske folk. Noor tolker dette som et resultat av at hun vokste opp i en kommune som var «veldig hvit og etnisk norsk». På spørsmål om hva slags støtte hun fikk fra foreldrene i den situasjonen, svarer hun følgende:

De var jo støttene på den måten de visste å være støttene. Så moren min kom jo med voks og var sånn, «*du kan jo bare fjerne det*». Men på en måte så hadde jeg ønsket at hun egentlig sa at «*Det er greit. Du kan se annerledes ut. Det er ikke noe problem. Du trenger ikke tilpasse deg og de andre for å ha det bra*». Men det var den eneste måten hun visste.

Noors refleksjon over morens handlinger viser den komplekse dynamikken i flerkulturelle familier. Morens løsning reflekterte både et ønske om å beskytte datteren mot mobbing, men samtidig også en internalisering av majoritetssamfunnets skjønnhetsidealer.

Alle informantene rapporterer at de skjuler sin legning for enkelte familiemedlemmer. Denne strategien kan forstås som en overlevelsesmekanisme i møte med frykten for å miste familiens aksept. Sofias situasjon er spesielt tydelig:

Blant den Latinamerikanske delen av familien min er det ingen som vet at jeg er skeiv, det er litt annerledes fra norsk familie. Å være bifil er en feil i deres øyne. De vil si at jeg er syk, eller at jeg trenger hjelp. Det kommer ikke til å være en god ting. Jeg trenger ikke si det til dem heller. Det gjør det litt vondt å ikke dele den delen av meg, men jeg kan leve med det.

Denne frykten er ikke ubegrunnet, men basert på konkrete kulturelle oppfatninger som eksisterer i hennes familie. Det er spesielt tanken på reaksjonene fra familiemedlemmer som bor utenfor Norge som virker mest skremmende. En gjentakende frykt blant informantene er at de vil bli utestengt fra familien hvis deres seksuelle legning eller kjønnsidentitet blir kjent.

Disse erfaringene viser at tilhørighet ofte er betinget, og at den krever en viss grad av selvfornektelse. For mange av informantene blir det å skjule egen legning et nødvendig onde for å opprettholde familiens bånd. Dette skaper en vedvarende indre konflikt mellom ønsket om autenticitet og behovet for tilhørighet.

Gjennom disse fortellingene viser informantene hvordan identitet aldri er enkelt eller entydig, men består av flere, noen ganger motstridende, lag. Erfaringene deres viser at det krever både kreativitet og styrke å navigere mellom ulike miljøer. Strategiene de utvikler, enten det er skjuling, tilpasning eller åpen konfrontasjon, bør alltid forstås i lys av deres spesifikke livssituasjoner og kulturelle kontekster.

5.2 Gjenkjennelse som grunnlag for fellesskap

Å være flerkulturell og skeiv i Norge medfører ofte unike opplevelser knyttet til annerledeshet, noe som kan skape et behov for å søke tilhørighet hos andre som deler lignende erfaringer. Informantene understreker det unike ved å bevege seg mellom ulike kulturer og navigere flere tilhørigheter, noe som framheves som sentralt når de beskriver

verdien av flerkulturelle fellesskap. På samme måte kan det å tilhøre det skeive miljøet som ofte befinner seg på samfunnets marginer, skape en følelse av fellesskap gjennom en feiring av det normbrytende og utforskende. Dette kan tolkes som en frigjørende erfaring som styrker tilhørigheten.

For informantene er opplevelsene av utenforskap ikke bare utfordrende, men også identitetsskapende. Disse erfaringene kan skape et behov for støtte fra andre med lignende bakgrunn. Denne dynamikken illustreres av Felipes erfaringer:

Jeg snakket med en person for to uker siden, de var ganske sjenerte i starten. De syntes det var ganske vanskelig å åpne seg og snakke med folk, men da de forstod at jeg også er en transperson og at jeg forstår situasjonen deres, så hjalp det dem ganske mye. Det å være erkjent i en annen persons blikk er så viktig.

Denne situasjonen viser hvordan gjensidig gjenkjennelse av annerledeshet kan fungere som en bro til tillit og fellesskap. I situasjonen beskrevet over, forstod personen han snakket med at Felipe også var en transperson underveis i samtalen, noe som gjorde at personen følte seg sett og forstått. Samtalen skjedde i en kontekst av Felipes arbeid som aktivist. Dette muliggjorde en støttende dialog der Felipe kunne trekke på sine egne erfaringer som skeiv person. For Felipe er aktivistarbeidet ikke bare en måte å hjelpe andre på, men også en viktig kilde til fellesskap. Han beskriver at jobben får han til å føle seg som en del av en bevegelse som arbeider for et mer inkluderende samfunn ved å bygge opp under det som han selv trengte da han kom til Norge som flyktning. Gjennom å støtte andre med liknende erfaringer og behov, mottar han positiv bekreftelse. Felipes historie viser hvordan det å tilhøre en marginalisert identitet ikke bare fører til utenforskap, men kan danne grunnlag for fellesskap. I møte med andre skeive, opplever han et fellesskap som er forankret i en felles forståelse av hva det vil si å tilhøre en marginalisert identitet.

Også flerkulturelle fellesskap beskrives som betydningsfulle for informantene. Sofia understreker hvordan delte erfaringer kan danne grunnlaget for dype vennskap:

En venn av meg er homofil og har også utenlandsk bakgrunn. Han opplever rasisme i Norge. Vi bondet mye om å vokse opp i Norge med utenlandsk familie og det å ha et norsk liv utenfor hjemmet, fordi noen ganger så krasjer det. Det føles ofte litt annerledes og utenfor. Det er ikke alltid lett å ha en utlandsdynamikk hjemme. Vi snakker mye om det sammen. Så å være skeive og å være utlendinger var noe som bragte oss nærmere hverandre.

Det at Sofias venn deler erfaringene av både å være skeiv og å ha en utenlandsk bakgrunn, skaper et naturlig fellesskap der de gir hverandre støtte. Noor utdyper denne dynamikken ytterligere og forklarer at hun ofte finner større forståelse blant andre flerkulturelle enn hos de som vokser opp med norske foreldre:

Jeg tror det er det at vi har vokst opp med samme type oppdragelse. Sånn at vi har de samme forventningene, eller liknende forventninger fra foreldre, at vi har mye familie rundt oss, at vi er veldig nære med familien. Barna skal studere noe prestisjefullt. Selv om det ikke er grunnen til at noen av oss studerer det vi gjør. Men det er på en måte en motivasjon. Vi er bare tiltrukket hverandre som venner av den grunn. Vi forstår hverandre bedre. Det er en mer naturlig relasjon.

Noor peker på flere aspekter ved flerkulturell oppvekst som fremmer tilhørighet: Familiens sterke engasjement i barnas utdanningsvalg, forventninger om prestisjefylte studier, og det tette båndet til familien også i voksen alder. Både Sofias og Noors beskrivelser av flerkulturelle fellesskap framstår som samlende og positive. Samtidig peker begge på en opplevd forskjell mellom deres egne familiedynamikker og det de oppfatter som typisk norske familieforhold. I mange minoritetskulturer spiller familien en mer sentral rolle i unge voksnes liv enn i etnisk norske hjem. Noor legger for eksempel vekt på at flerkulturelle familievenner ofte er mer åpne og involverte i barnas liv sammenlignet med etnisk norske voksne, som hun opplever som mer tilbaketrukkne. Denne åpenheten kan tolkes som en ressurs, ettersom den skaper et mer støttende miljø for de unge. Det er denne felles forståelsen av de unike dynamikkene i flerkulturelle hjem som gjør at hun opplever vennskap til andre flerkulturelle som mer naturlige. Det er verdt å merke seg at Noor ikke kontrasterer det norske samfunnet mot foreldrenes hjemland, men mot det «flerkulturelle» som en egen kulturell tilhørighet. Dette tyder på at det er tilknytningen til flere kulturer samtidig, snarere enn en spesifikk nasjonal tilhørighet, som definerer disse fellesskapene.

Et annet eksempel på hvordan marginale identiteter kan fungere styrkende, finner vi i Mikaels beskrivelse av tilhørighet til det skeive miljøet. Flere informanter som vokste opp i distrikter med begrenset mangfold, har aktivt søkt seg til større byer eller utlandet for å finne et mer inkluderende miljø. Mikael flyttet til byen med forventningen om at han der kunne være mer seg selv. I begynnelsen oppsøkte han spesielt skeive miljøer for å bygge selvtillit, og etter hvert etablerte han et åpent og seksuelt frigjort nettverk. Hans opplevelse av storbyen er preget av en følelse av frihet:

At folk bryr seg ikke om hva du har på deg. Du kan si mye mer her og du kan ha mye mer kontroversielle tanker, mye mer woke¹ tanker, utfordre samfunnet på veldig mange fine måter.

Mikael beskriver hvordan hans utseende og meninger møtes med større aksept i byen sammenlignet med hjemstedet, der fordommer var mer utbredt. Møtet med skeive rollemodeller som var trygge i sin egen identitet, hjalp ham med å akseptere sin egen legning. Tilhørigheten til det skeive miljøet opplever han som befriende nettopp fordi det bryter med de konservative normene han vokste opp med. Støtten han får, kommer i form av aksept og rom for selvutforskning.

Denne opplevelsen av det skeive miljøet som normbrytende går igjen i flere informanters beretninger. Enten det gjelder kjønnsidentitet, seksualitet, klesvalg eller meningsytringer, gir det skeive miljøet rom for eksperimentering og selvrealisering. Mikael forteller at han til slutt forsonet seg med sin egen legning takket være møter med andre skeive som var trygge i sin identitet og uttrykte seg fritt. En stor del av veien mot selvaksept og indre støtte for

¹ «Woke er betegnelsen på en tilstand av kritisk årvåkenhet og motstand mot særlig rasisme og diskriminering av minoriteter» (Thorsen, 2024)

informantene handler altså om å akseptere det som gjør dem annerledes og finne tilhørighet til mennesker lik dem selv.

Felipe understreker også den trygge tilhørigheten skeive fellesskap kan gi:

Skeive fellesskap gir folk et sted å eksistere. At vi ikke blir dumpet for hvem vi er, eller hva vi liker, eller hvor vi kommer fra, hvilken [hud]farge vi har. Det er et sted som egentlig føles som trygt fordi noen forstår hva vi lever med.

Den tryggheten Sofia har funnet i skeive miljøer gjør at hun nå uten frykt kan være seg selv blant likesinnede. Der hvor hun tidligere opplevde en konflikt mellom sin norske og latinamerikanske identitet, føler hun nå en stolthet over å tilhøre begge kulturene. En avgjørende faktor i denne forsoningen var oppdagelsen av miljøer der andre var åpne og stolte av både sin legning og sin flerkulturelle bakgrunn. Dette ga henne rom til å utforske sin egen identitet på nye måter – hun sluttet for eksempel å rette ut håret for å passe inn i et norsk skjønnhetsideal.

Selv om hun har funnet større selvaksept, påvirker morens forventninger fortsatt hennes valg når det gjelder partnerskap. Likevel minner hun seg selv på at hun ikke kan ta ansvar for andres lykke: *«Jeg kan bare gjøre meg selv lykkelig. Jeg tenker på [familiens forventninger], men jeg lar det ikke stoppe meg.»* Denne holdningen viser en bevisstgjøring av at selvaksept ikke nødvendigvis betyr fullstendig frigjøring fra kulturelle normer, men heller en evne til å navigere mellom dem uten å miste seg selv.

Utviklingen hennes kan forstås som en bevegelse fra en følelse av å måtte velge mellom identitetene sine – å være enten norsk eller latinamerikansk, enten skeiv eller «akseptabel» – til en forståelse av at hun kan være alt samtidig. Det skeive miljøet har vært sentralt i denne prosessen, ikke bare som et sted å unnsnippe utenforskap, men som en plattform for vekst og selvrealisering. Gjennom møter med andre som deler hennes erfaringer, har hun

funnet en form for gjenkjennelse som gjør at hun ikke lenger føler behov for å forklare eller forsvare seg.

Dette understreker hvordan fellesskap kan være mer enn bare et tilfluktssted – det kan være en kilde til styrke, der annerledeshet ikke lenger er en byrde, men en del av noe større. For Sofia handler tilhørighet ikke lenger om å tilpasse seg, men om å finne rom der hun kan være hel.

Gjennom disse fortellingene blir det tydelig at gjenkjennelse i andres erfaringer kan være en kraftfull kilde til tilhørighet. Enten det er gjennom flerkulturelle vennskap eller skeive miljøer, handler det om å finne et sted der man ikke må forklare seg, men der man i stedet kan utforske hvem man er uten frykt for avvisning.

5.3 Sosial støtte i lys av sammensatte identiteter

Informantenes erfaringer viser at sosial støtte er kompleks og avhenger av tilhørighet, kulturell bakgrunn og møter med samfunnet rundt dem. For noen er støtten betinget, for andre mangler den helt, mens noen finner den i seg selv eller i nye fellesskap. Erfaringer med helse- og sosialtjenester der mennesker har kunnskap om deres erfaringer spiller en viktig rolle i deres opplevelse av støtte. Samlet viser disse erfaringene at støtte ikke bare handler om å få hjelp, men om å bli sett og anerkjent i sin helhet.

Sosial støtte tar mange former i informantenes liv, og opplevelsene deres er nært knyttet til deres tilhørighet til ulike miljøer. Familien spiller en sentral rolle i denne dynamikken, hvor båndene ofte er tettere enn i norske familier. Dette kommer tydelig fram i Sofias historie:

I den latinske kulturen er det vanlig å være ganske tilknyttet familien, spesielt moren sin. Det er veldig stor kontrast til for eksempel norske kulturer og familier. Det er veldig forskjellig, forholdet mellom en norsk mor og et norsk barn.

For Sofia er morens aksept av hennes legning svært viktig, nettopp på grunn av denne kulturelle tilknytningen. Sofias mor uttrykker bekymring for at datteren kan bli stigmatisert på grunn av legningen, og håper derfor at hun ender opp med en mann. Likevel understreker hun at hun elsker Sofia uansett. For Sofia blir morens holdninger likevel så påtrengende at hun synes det er vanskelig å forestille seg et forhold til en kvinne. Når hun blir spurt om morens syn påvirker hennes valg av partner, svarer hun klart ja.

Sofias historie er ikke unik. Flere av deltakerne maler et bilde av familiemedlemmer som ønsker å forstå, men som selv har vokst opp med negative holdninger rettet mot LHBTQ+ personer og derfor er farget av dem. Denne typen betinget aksept går igjen hos flere informanter. Felipe forteller om en vanskelig periode etter at han kom ut som ikkebinær, asexuell og bifil:

Foreldrene mine snakket ikke med meg på en del måneder. Deretter, mamma snakket med meg. Hun forstod det ikke, men sa «*Det kan vi ordne og snakke om. Jeg trenger å lære litt*». For pappas del, var det ikke noe han hadde lyst til å engasjere seg med. Vi har ikke snakket i det hele tatt i de siste fem årene. Det er for vanskelig for han.

Felipes mor tok først avstand, men etter hvert viste hun en vilje til å lære. Felipe opplever altså en gradvis endring i morens holdning. Moren hans prøver å forstå hans erfaringer som transperson, og søsknene fungerer som en bro mellom dem. Denne prosessen handler om gjensidig forståelse mellom informantene og det sosiale nettverket deres. Selv om de tilpasser seg miljøet de vokste opp i, beskriver flere også en utvikling mot økende aksept og støtte i måten de blir møtt på av miljøet. Dette viser at støtten ikke er statisk, men kan utvikle seg over tid.

Likevel kan dette tolkes som en form for betinget støtte: Moren aksepterer ham, men på hennes egne premisser. Mikael beskriver en lignende dynamikk. Han er åpen om sin legning overfor familien, men unngår å fortelle dem om potensielle romantiske partnere. Med en blanding av utfordring og resignasjon forteller han:

Jeg kan si til mamma at jeg har møtt en fyr en sjelden gang, bare for å utfordre henne. Ja, jeg bare sier at jeg har tatt med en gutt hjem, liksom. Da ler hun litt. Hun har på en måte akseptert det. Det er hennes måte å vise det på.

Mikael beskriver at han utfordrer morens synspunkter bevisst ved å fortelle henne at han har tatt med en gutt hjem, antakeligvis for å ha sex med han. Han tolker morens latter som aksept for hans legning. Støtte har altså flere uttrykk enn eksplisitt, positiv bekreftelse i denne sammenhengen. Samtidig antyder han at støtten hennes ikke strekker seg så langt at han forteller henne om potensielle kjæresten.

Støtte handler ikke bare om familie, men også om hvordan samfunnet som helhet møter informantene. Felipe forteller om en psykologspesialist som nektet å bruke riktige pronomen for ham, med begrunnelsen at de/dem-pronomen ikke var «ordentlige»². Psykologen generaliserte også urfolket Felipe tilhørte og uttrykte skepsis til at han ikke kunne bo i hjemlandet sitt som transperson. Denne kombinasjonen av transfobi og etnisk diskriminering førte til at Felipe avbrøt behandlingen, noe som senere gjorde det vanskeligere for ham å få hjelp, da han ble stemplet som en som «nektet behandling». Kombinasjonen av å være en innvandrers uten kjennskap til det norske helsevesenet og å bli diskriminert på bakgrunn av sin skeive identitet gjør dermed at Felipe sliter med å ta del i samfunnet på en fullverdig måte.

Både Sofia og Mikael peker på at å vokse opp i distrikts-Norge bidro til en følelse av utenforskap. Sofia var en av svært få etniske minoriteter i hjembyen, noe som gjorde at utseendet hennes ofte ble kommentert. Mikael merket tidlig at de som var åpne om sin skeive legning ble mobbet, noe som forsterket hans egen frykt for å stå fram. Skolens seksualundervisning hjalp ikke:

² Felipe brukte «de/dem»-pronomen da han gikk til psykologen, men bruker nå «han/hans».

Det å være skeiv på skolen, jeg fikk jo ikke noen naturlig opplæring på dette her, eller sånn... Å få barn, liksom, det var det. Eller seksualitet, det var sånn... Mann og dame skal ha sex, og så skal man få barn, og husk å bruke prevensjon. Det var min opplevelse. Da tenkte jeg at det ble veldig unaturlig for meg å komme ut som skeiv, for jeg hadde ikke noen rollemodeller der.

For informantene handler sosial støtte om å finne mennesker de kan dele både gode og vanskelige opplevelser med. Som Sofia sier:

Når jeg tenker på sosial støtte, tenker jeg på de personene man kan gå til hvis man går gjennom noe tøft, eller har lyst til å dele noe, de personene man ville ha vært med som man ikke føler seg alene med, men føler en tilhørighet til.

Likevel kan kulturelle forventninger gjøre det vanskelig å søke denne støtten. Sofia forklarer hvordan hennes latinamerikanske bakgrunn skaper en skyldfølelse når hun har emosjonelle behov:

Det er vanskelig for meg å snakke om emosjonelle ting. Det er vanskelig for meg å åpne opp og dele uten å få ordentlig skyldfølelse. Det kommer litt av at ved å være det perfekte barnet, kan jeg ikke ha emosjonelle problemer. Jeg er et norsk barn, og jeg skal bringe familien ... Jeg har følt hele livet at jeg alltid skal få gode karakterer. Jeg må studere og finne en god karriere. Jeg kan ikke gjøre noe «*rebellious*». Jeg må alltid høre på hva mamma sier. Jeg må alltid være veldig smart og vennlig. Jeg kan ikke gjøre noe feil. Jeg vet ikke hvordan jeg skal forklare det, men det er alltid press på meg.

For Sofia, virker tilhørigheten til den norske og latinamerikanske kulturen sammen på en måte som gjør at hun opplever det vanskelig å be om emosjonell støtte. Siden hun har vokst opp i Norge med flere muligheter enn mange andre i familien, føler hun på et ekstra stort press for å lykkes.

For Noor derimot, har foreldrenes erfaringer som førstegenerasjonsinnvandrere vært en ressurs. Siden de kom til Norge som innvandrere uten et eksisterende sosialt nettverk her, måtte de finne ut av alt selv. Dette utrustet dem med nyttig kunnskap og erfaring om hvordan å navigere det norske samfunnet, noe som kommer Noor til gode. Deres kunnskap om det norske samfunnet har gitt henne praktisk og emosjonell støtte, noe som illustrerer hvordan flerkulturalitet også kan være en styrke.

Noen informanter legger stor vekt på indre støtte. På spørsmål om hvem hans viktigste kilde til sosial støtte er, svarer Emir «meg selv». Han utdyper:

Jeg tror jeg får mest utbytte av meg selv. Uansett hvor god jeg er på å snakke og fortelle ting, så føler jeg at jeg aldri klarer helt å få dem til å forstå hvor jeg kommer fra.

Han legger til at han noen ganger selv sliter med å forstå sine egne følelser, noe som gjør det enda vanskeligere å formidle dem til andre. Dette kan tolkes på flere måter: Han knytter tydelig opplevelsen av støtte til annerledesheten sin, noe som kan forstås som at mangelen på støtte skyldes tilhørigheten til ulike minoritetsidentiteter. Uansett hvor han er, er han ikke helt som de andre fordi han har dobbel minoritetsstatus. Fordi ingen kan forstå han, er han sin egen viktigste kilde til støtte. Sett i et ressursperspektiv, kan utsagnet også tolkes som et uttrykk for selvstendighet. Emir er trygg på seg selv og ikke kjenner behovet for andres bekreftelse.

Felipe kobler sosial støtte til systemiske faktorer, som økonomi og helsetilbud. For ham handler god støtte fra helsevesenet om interseksjonell forståelse:

For meg betyr interseksjonalitet at vi tar imot folks erfaringer, enten de er skeive, funksjonshemmede, innvandrere, flyktninger, adopterte, hvis de har en annen etnisk eller religiøs bakgrunn enn mesteparten av samfunnet de bor i. Så vi tar imot alle disse erfaringene og vi tar

hensyn til at alle disse begrepene, alle disse deler av folks identitet påvirker hvordan de møter samfunnet i hverdagen.

Felipe er opptatt av at helsepersonell tar hensyn til minoriteters erfaringer i behandlingssammenheng, og kritiserer det norske helsevesenet for å mangle denne kompetansen. Videre knytter han engasjementet sitt til sine egne erfaringer, da han bruker sin egen erfaring av utenforskap til å gi støtte til andre.

Gjennom informantenes erfaringer framstår sosial støtte som en kompleks og dynamisk prosess, dypt forankret i krysset mellom kulturell tilhørighet, personlig identitet og samfunnsmessige møter. Deres fortellinger viser hvordan støtte kan ta mange former – fra familiens betingede aksept til helsevesenets manglende forståelse, og fra vennegjengens trygge rom til den indre styrken ved å være sin egen støtte.

Felles for alle er lengselen etter å bli sett og anerkjent i sin helhet. Som Sofia og Felipes erfaringer viser, er denne anerkjennelsen sjelden entydig eller fullstendig, men utvikler seg gjennom en stadig dialog mellom individet og dets omgivelser. Det er nettopp i denne dialogen – i spenningen mellom tilhørighet og selvstendighet, mellom kulturelle forventninger og personlige valg – at sosial støtte får sin mest meningsfulle form.

6 Diskusjon

Hovedfunnene i denne studien viser at deltakerne opplever spenninger mellom ulike identiteter, deriblant det flerkulturelle nettverket sentrert rundt familiens landbakgrunn, det skeive miljøet og det norske storsamfunnet. Deltakerne tilpasser seg normene i de respektive miljøene ved å endre på utseende eller skjule legningen sin overfor enkelte medlemmer i nettverket sitt. Deltakerne beskriver en følelse av å være annerledes i alle miljøene de tilhører, noe som kan tolkes som et uttrykk for at de alltid er en minoritet, uansett kontekst. Det resulterer i at de søker til fellesskap med folk som deler erfaringene deres med

å være annerledes, enten det er hos skeive eller flerkulturelle miljøer. Deltakerne beskriver et mangfold i støtteopplevelser fra familie, venner, helsepersonell og dem selv.

Diskusjonen er delt inn i fire deler som sammen tegner et nyansert bilde av erfaringene til skeive med innvandrerbakgrunn:

- 1) Innenfor og utenfor samtidig
- 2) Forhandling om tilhørighet
- 3) Støtte på tvers av kulturer
- 4) Minoritet som ressurs.

Det første temaet tematiserer spenninger mellom de ulike tilhørighetene i lys av interseksjonalitet og tilhørighetsparadokset. Interseksjonalitetsteorien belyser hvordan ulike minoritetsidentiteter resulterer i opplevelser av eksklusjon og utenforskap.

Tilhørighetsparadokset viser hvordan deltakerne både er «oss» og «dem» i en norsk kulturell kontekst (Salole, 2018). I det andre temaet drøftes deltakernes tilpasningsstrategier for å sikre tilhørighet og støtte i miljøene de tilhører. I det tredje temaet undersøkes hvordan det å være barn av førstegenerasjonsinnvandrere former erfaringer av tilhørighet og støtte.

Deltakernes foreldres begrensede kulturelle kompetanse i norsk kontekst påvirker deres forståelse av kulturelle koder. Temaet sammenligner ulike forståelser av støtte i individualistiske og kollektivistiske kulturer, med vekt på hvordan foreldrenes oppfatninger av seksuell legning skiller seg fra deltakernes egne erfaringer. Det siste temaet utfyller den interseksjonelle teorien ved å vise hvordan minoritetsidentiteter kan være en ressurs.

6.1 Innenfor og utenfor samtidig

Funnene viser hvordan deltakerne opplever konflikter mellom tilhørighet til ulike miljøer på grunn av motstridende verdier og normer. Dette plasserer dem både innenfor og utenfor felleskapene deres og påvirker deres muligheter for sosial støtte. For å forstå hvordan de sammensatte identitetene bidrar til utenforskap, anvendes interseksjonalitet som teoretisk

rammeverk (Crenshaw, 1989). Tilhørighetsparadokset blant skeive med innvandrerbakgrunn kan forstås gjennom May (2011, 2013) og Saloles (2018) teoretiske perspektiver. Mays konseptualisering av tilhørighet er nyttig for å forstå de gjensidige anerkjennelsesprosessene som påvirker opplevelsene til informantene, mens Salole utforsker de paradoksale erfaringene til flerkulturelle i en norsk kontekst.

Deltakerne navigerer mellom ulike identiteter og opplever at disse identitetene noen ganger står i konflikt. For eksempel kan de oppleve rasisme i skeive miljøer og homofobi i etniske fellesskap. Interseksjonalitet er sentralt for å forstå hvordan støtteopplevelser formes gjennom konflikt, tilpasning og motstand. Som Noors erfaring viser, kan konflikter mellom kulturelle normer føre til at man skjuler deler av sin identitet for å opprettholde familiens ære og samhold. Samtidig søker mange deltakere tilflukt i skeive miljøer, som tilbyr større frihet til å uttrykke legning og kjønnsidentitet. Dette viser at støtte ikke er statisk, men en dynamisk prosess der individet aktivt forhandler sin plass i ulike fellesskap.

Deltakerne møter utfordringer når skeiv identitet møter flerkulturell bakgrunn. Emir føler seg annerledes i skeive miljøer dominert av etniske nordmenn, mens Mikael opplever at fokus på rus og seksuell atferd på skeive utesteder står i kontrast til hans ønske om meningsfulle relasjoner. Funnene samsvarer med forskning blant målgruppen i Norge, som viser at skeive miljøer ofte oppleves ekskluderende på grunn av kulturell homogenitet og festkultur (Elgvin et al., 2014, s. 9–13).

Funnene støttes av Mays (2013) argument om at tilhørighet ikke bare er et individuelt valg, men avhenger av aksept fra andre. I følge henne, skapes tilhørighet gjennom intersubjektive anerkjennelsesprosesser. Majoritets- og minoritetsidentiteter etableres gjennom en kategorisering av *oss* og *dem* basert på identitetsmarkører slik som etnisitet eller nasjonalitet (Hall, 1996, sitert i May, 2013, s. 79). I de skeive miljøene blir Emir og Mikael stemplet som utenforstående på grunn av etnisiteten deres, selv om de deler en annen identitetsmarkør. De interseksjonelle identitetene gjør dermed at tilhørighet til én minoritetsgruppe ekskluderer dem fra en annen (Crenshaw, 1989).

En annen utfordring oppstår mellom skeiv identitet og familieverdier. Felipe mister familiestøtte etter å ha «kommet ut av skapet» til foreldrene, en erfaring som samsvarer med forskningen som sier at skeive med innvandrerbakgrunn ofte føler seg tvunget til å velge mellom åpenhet og familietilhørighet (Eggebø et al., 2018; Narvesen, 2010, s. 57–58). Samtlige informanter beskriver at konflikten mellom egen legning og familiens verdier gjør at de har hatt det svært vanskelig, der flere av dem hadde psykiske plager.

Konflikten til Felipe bør også forstås i lys av interseksjonalitet, da skeive med innvandrerbakgrunn mottar mindre emosjonell og instrumentell støtte fra familie, venner og partner(e) fordi de opplever rasisme blant andre skeive og homofobi blant folk med samme etniske bakgrunn (Ching et al., 2018; Kim et al., 2017; Rios & Eaton, 2016, s. 1093). Transpersoner og ikke-binære er spesielt utsatt for manglende støtte og eksklusjon fra familien (Aparicio-García et al., 2018, s. 1), samtidig som identitetsanerkjennelse er avgjørende for psykisk helse blant gruppen (Farvid et al., 2021, s. 725; Weinhardt et al., 2019, s. 314). Felipes erfaring støttes av Saloles poeng om hvordan flerkulturelle individer ofte må navigere mellom motstridende kulturelle forventninger (2018, s. 198), i dette tilfellet mellom det heteronormative og idealet om å leve åpent som skeiv. Erfaringen hans kan også forstås som et eksempel på hvordan juridiske og sosiale strukturer begrenser tilhørighet (May, 2013, s. 109), fordi eksklusjonen basert på Felipes kjønnsidentitet og legning er et uttrykk for homofobi og transfobi.

Mange flerkulturelle opplever å bli stemplet som «for norsk» i familien samtidig som etniske nordmenn ser på dem som annerledes fordi de har innvandrerbakgrunn (Dalen et al., 2024; Eggebø et al., 2018, s. 97). Deltakerne i denne studien beskriver et slikt gap mellom opplevd tilhørighet til det norske storsamfunnet og hvorvidt andre aksepterer dem som norske. En forbipasserende anklaget eksemplvis Sofia for å trenge seg på den etnisk norske delen av familien hennes, tilsynelatende fordi hun har en annen hudfarge. Forskningen viser at norskfødte med innvandrerbakgrunn ofte blir stemplet som annerledes på grunn av hudfarge, religion eller hår, og at de blir spurt om hvor de egentlig er fra (Dalen et al., 2024, s. 8; Salole, 2018, s. 210–211).

May (2013, s. 3) definerer tilhørighet som en prosess av tilknytning som skapes i samspill mellom individet og omgivelsene. Sofias opplevelse av å bli stemplet som «utenfor» av en tilfeldig person viser hvordan etnisitet brukes for å ekskludere andre. Dette handler om makt

til å definere hvem som har rett til å bevege seg fritt og ta opp plass i en sosial kontekst, noe May kaller sensorisk tilhørighet. Dersom individer føler seg utrygge eller uønskede i en kontekst, unngår de ofte konteksten i framtiden, noe som svekker følelsen av tilhørighet (May, 2013, s. 143). Dette viser hvordan tilhørighet ikke er en entydig tilstand, men en kontinuerlig forhandling mellom selvforståelse og andres anerkjennelse. Mens den latinamerikanske familien hennes anklager henne for å være for norsk, stemples hun som for annerledes i det norske samfunnet. Sofia befinner seg dermed i et grenseland der hun ikke fullt ut aksepteres i noen av kulturene.

Salole (2018, s. 170) beskriver følelsen av å være både innenfor og utenfor ulike kulturer som «tilhørighetsparadokset». Sofia kategoriseres som både «oss» og «dem» fordi hun demonstrer kulturell kompetanse gjennom språk, væremåte og holdninger samtidig som hun blir marginalisert på grunn av sin etniske minoritetsbakgrunn (Salole, 2018, s. 179). Det er flere påfallende likheter mellom funnene og Saloles studie av flerkulturelle i Norge, noe som demonstrerer betydningen av flerkulturalitet for opplevelsen av tilhørighet i en norsk kontekst. Krysningen mellom utenforskap og tilhørighet tematiseres av informantene i begge studier. Saloles tilhørighetsparadoks viser at Sofias erfaringer ikke bare handler om marginalisering, men om komplekse forhandlinger om identitet og tilhørighet.

Videre demonstrerer eksempelet til Sofia den beskyttende effekten av sosial støtte i møte med diskriminering. Faren til Sofia reagerte med å skjelle ut den forbigående damen for å være rasistisk. Flere studier peker på sosial støtte som en beskyttelsesfaktor mot stress og diskriminering ved å styrke både motstandskraft og selvfølelse (N. Anderssen et al., 2021b, s. 13; Bauermeister et al., 2018; Dolan, 2008). Selv om skeive minoriteter i USA rapporterer mer diskriminering og livsstilstress enn hvite skeive, fører ikke disse utfordringene systematisk til dårligere fysisk eller psykisk helse, noe forskerne knytter til beskyttelsen av støttende nettverk (N. Anderssen et al., 2021a, s. 13). Det er derimot viktig å påpeke at stigmatiseringen også kan bidra til å minske de positive effektene av sosial støtte (Bauermeister et al., 2018, s. 407–408).

Skeive muslimer står overfor en særlig utfordrende situasjon i Norge, hvor de ofte opplever en dobbel stigmatisering. Som Røthing og Svendsen (2008, sitert i Narvesen, 2013, s. 60) påpeker, blir muslimer gjerne framstilt som homofiendtlige i den offentlige debatten, mens

"det typisk norske" idealiseres som homotolerant og kulturnøytralt. Denne dikotomien skaper et vanskelig grunnlag for tilhørighet.

Emirs historie illustrerer denne kompleksiteten. Som skeiv person med muslimsk bakgrunn beskriver han seg selv som sin egen viktigste støttekilde og den eneste som virkelig forstår seg selv. Denne selvtilstrekkeligheten kan sees som både en konsekvens av og et svar på den annerledesheten han opplever i ulike miljøer. Selv når han teknisk sett er inkludert, føler han seg likevel som utenfor.

I tråd med Mays teori viser Emirs erfaring hvordan strukturelle barrierer former individers muligheter for tilhørighet, men også hvordan enkeltpersoner utvikler strategier for å navigere disse utfordringene. Hans selvforløsning er både et nødvendig forsvar og et bevis på motstandskraft – et aktivt valg om å ikke være avhengig av andres godkjenning for sin egen verdighet.

6.2 Forhandling om tilhørighet

Dette temaet drøfter tilpasningsstrategier hos deltakerne for å vise hvordan tilhørighet for skeive med innvandrerbakgrunn er en kompleks prosess av forhandling. Mays teori om sosial endring og Saloles ressursperspektiv gir et nyansert og flertydig bilde av hvordan strukturelle begrensninger og individuell handlingskompetanse samspiller i utviklingen av nye former for tilhørighet og støtte. Disse funnene understreker viktigheten av å forstå tilhørighet som både en strukturelt betinget og individuelt forhandlet erfaring, hvor aktørene ikke bare er ofre for strukturene, men også aktive medskapere av nye sosiale realiteter.

Studiens funn avdekker en kompleks dynamikk i hvordan skeive med innvandrerbakgrunn forhandler om tilhørighet og støtte i ulike sosiale kontekster. Et sentralt og gjennomgående funn er den omfattende bruken av tilpasningsstrategier, hvor deltakerne kontinuerlig justerer sin selvpresentasjon og atferd for å oppnå aksept. Dette kommer spesielt tydelig frem i Noors tilfelle, hvor hun aktivt og i samråd med foreldrene velger å skjule sin legning overfor besteforeldrene. Denne strategien kan analyseres gjennom Mays (2013, s. 59)

fenomenologiske perspektiv på tilhørighet, hvor sosiale normer og forventninger ikke oppleves som påtvungne normer, men som en selvfølgelig del av den sosiale virkeligheten som blir internalisert gjennom habitus.

Noor forklarer denne beslutningen med at besteforeldrene "ikke er så eksponerte for andre legninger (...) som vi er her", noe som viser hvordan hun har internalisert en forståelse av hva som er akseptabelt i denne spesifikke konteksten. Gjennom Bourdieus begrep om habitus som May (2013, s. 55) anvender, kan vi se hvordan heteronormative og religiøse forventninger blir en naturlig del av Noors handlingsrammer. Hun opplever ikke nødvendigvis denne skjulingen som en bevisst strategi, men mer som "den naturlige måten" å håndtere situasjonen på. Dette fenomenologiske perspektivet hjelper oss å forstå hvorfor slike tilpasninger kan oppleves som selvfølgelig snarere enn som tvungne.

Situasjonen til Noor kan også forstås med et mer kritisk og politisk perspektiv på tilhørighet, noe som avslører de underliggende maktmekanismene. Noors erfaringer viser tydelig hvordan tilhørighet blir en betinget ressurs som må forhandles frem. Dette kommer spesielt tydelig frem i hennes beskrivelse av hvordan hennes religiøse venner advarer mot åpen skeivhet i deres felles miljø. Disse vennene godtar hennes tilhørighet til fellesskapet ("våre felles venner"), men understreker samtidig at denne tilhørigheten er betinget av at hun tilpasser seg de dominerende normene. Som May (2013, s. 55-56) poengterer, er slike ekskluderende mekanismer ikke statiske, men i stadig endring gjennom sosiale interaksjoner.

Dette resonnerer med funn fra Kim et al. (2017) og Narvesen (2013), som viser at skeive med innvandrerbakgrunn ofte må navigere mellom motstridende identitetskrav ved å være selektivt åpne om sin legning i ulike kontekster. En informant i Narvesens studie (2013, s. 68-71) beskriver hvordan han forstår seg selv som "hetero og muslim når han var hjemme eller homofil og norsk når han var ute" - en strategi som ligner på Noors tilpasning. Eggebø et al. (2018a, s. 90) understreker at det sentrale i forholdet til familien ofte er "hvorvidt den nærmeste familien var støttende eller avvisende til skeive generelt og til en selv spesielt".

Et viktig og motstridende funn i studien er Mikaels beslutning om å komme ut til sine foreldre til tross for deres kjente negative holdninger. Denne handlingen kan analyseres som et eksempel på sosial endring i praksis, i tråd med Mays teori. May (2013, s. 55) viser hvordan individuelle handlinger gradvis kan bidra til å transformere sosiale normer, selv om strukturelle endringer vanligvis krever kollektiv handling over tid. Mikaels beslutning representerer et bevisst brudd med de normative forventningene, og viser hvordan enkeltindivider kan utfordre etablerte mønstre.

Mays (2013, s. 110) begrep om hybridkulturer blir spesielt relevant når vi ser hvordan Mikaels forhold til moren utvikler seg over tid. Først møter legningen hans motstand og fordommer, men gradvis utvikler moren en mer aksepterende holdning. Denne prosessen støttes av funn fra Eggebø et al. (2018b, s. 98) og Rios & Eaton (2016, s. 1093), som viser hvordan familier ofte gjennomgår en tilpasningsprosess når de konfronteres med et barns skeivhet. Som May (2013, s. 55) beskriver, skapes nye kulturelle former nettopp gjennom slike dynamiske prosesser hvor tradisjonelle normer blir utfordret og transformert.

Saloles (2018) begrep om "brobyggerkompetanse" tilfører et viktig og nyansert perspektiv til disse funnene. Hennes arbeid viser hvordan flerkulturelle individer utvikler sofistikerte evner til å navigere mellom ulike normer uten å miste følelsen av autentisitet. Dette kommer tydelig frem i studiens funn om hvordan deltakerne mestrer komplekse strategier for selvrepresentasjon. Salole (2018, s. 207) beskriver hvordan disse individene "er i stand til å integrere ulike verdsett og væremåter inn i sin identitet", noe hun kaller "kameleonsferdigheter". Disse strategiene er ikke bare overlevelsesmekanismer, men også viktige ressurser i et flerkulturelt samfunn.

Et sentralt teoretisk perspektiv for å forstå disse funnene er Mays (2013) analyse av tilhørighet som en dynamisk og flerdimensjonal prosess. Gjennom begreper som hybridkulturer og sensorisk tilhørighet, viser hun hvordan sosiale strukturer både begrenser og muliggjør individuelle valg. Dette kommer tydelig frem i Sofias erfaringer med å endre utseende for å passe inn i ulike miljøer. May ville beskrevet dette som en forhandling om sensorisk tilhørighet, hvor kroppens uttrykk blir et viktig verktøy i tilhørighetsarbeidet.

Tingstads (2019) relasjonelle perspektiv på aktørskap tilfører et viktig nyansert bilde til disse analysene. Hun argumenterer mot en dikotomi mellom kompetente og passive aktører, og viser i stedet hvordan barn og unge kan være begge deler avhengig av kontekst. Dette perspektivet er særlig verdifullt når vi analyserer de tilsynelatende motstridende strategiene blant studiens deltakere. I Mikaels relasjon til moren ser vi tydelig hvordan begge parter posisjoner og handlinger er avhengige av den relasjonelle dynamikken mellom dem, og hvordan denne dynamikken endrer seg over tid.

6.3 Støtte på tvers av kulturer

For barn av førstegenerasjonsinnvandrere utgjør kulturelle forskjeller en kompleks dynamikk som både kan begrense og muliggjøre familiestøtte. Denne analysen viser hvordan kulturell forståelse former støtten gjennom to hoveddimensjoner: den praktiske hverdagsstøtten knyttet til sosial tilpasning, og den mer eksistensielle anerkjennelsen av barnas identitet, spesielt når det gjelder seksualitet og kjønnsuttrykk. Diskusjonen viser hvordan tilhørighet bør forstås som en dynamisk prosess mellom individuelle behov og kollektive kulturelle rammer.

Funnene viser at Sofias mor manglet kjennskap til den norske skolens tradisjoner, noe som førte til at Sofia ofte manglet nødvendig turutstyr. Dette skapte situasjoner der hun følte seg annerledes og forvirret, noe Salole (2018, s. 181) beskriver «kulturelle feilsteg», det vil si handlinger eller utsagn som oppleves upassende. Slike situasjoner oppstår ofte fordi barn av førstegenerasjonsinnvandrere har begrenset kjennskap til majoritetskulturen.

Sofia prøvde å delta i fritidsaktiviteter for å finne tilhørighet, men følte hun ikke passet inn. Denne kan forklares med Bourdieus begrep *habitus*, de internaliserte væremåtene og normene som formes gjennom sosialisering (1977, sitert i May, 2013, s. 50). Mens norske barn lettere tilegner seg kunnskap om hva som forventes i ulike sosiale situasjoner, kan barn av innvandrere måtte aktivt dekode disse normene uten den samme støtten fra foreldrene (Salole, 2018).

Sofias erfaringer viser hvordan strukturelle barrierer begrenser tilgangen til sosial støtte. Morens manglende kjennskap til norske kulturelle normer førte til at Sofia ble ekskludert fra viktige sosiale arenaer, noe som reduserte hennes tilgang til støttenettverk. Dette kan forstås gjennom Bourdieus teori om sosial kapital, der tilgangen til nettverk og gjensidig støtte er avhengig av kulturell kompetanse (Putnam, 2000, sitert i McNamara et al., 2021, s. 1380). Uten den rette habitus ble Sofias muligheter til å motta og gi støtte begrenset. Hun hadde ikke tilgang til de samme støttenettverkene som jevnaldrende med norskfødte foreldre, noe som illustrerer hvordan sosiale strukturer former individers handlingsrom (May, 2013, s. 49, 125). Denne strukturelle ulikheten i tilgang til støtte viser seg konkret i Sofias manglende turutstyr og følelse av å stå utenfor på skolen. Det er altså ikke bare et individuelt problem, men et resultat av ulik tilgang til kulturell kapital som igjen påvirker muligheten for sosial tilhørighet.

Ulike kulturelle verdier knyttet til seksualitet mellom informantene og deres foreldre skaper både utfordringer og unike former for anerkjennelse. Mens norske normer legger vekt på åpenhet og selvrealisering står dette ofte i kontrast til kollektivistiske kulturers fokus på familiens samhold og ære (Narvesen, 2013, s. 66). Sofias fortelling illustrerer dette tydelig. Morens reaksjon på hennes bifile legning var preget av skepsis og bekymring for familiens omdømme, men Sofia tolket likevel morens vedvarende kontakt som en form for støtte. Denne dynamikken viser hvordan tilhørighet i flerkulturelle kontekster kan ta former som avviker fra vestlige idealer om eksplisitt aksept, men som likevel oppleves som meningsfulle (Salole, 2018).

Slike erfaringer understreker at forståelsen av hva som utgjør støtte er dypt forankret i kulturelle verdier og normer (Gottlieb & Bergen, 2010), og at barn av innvandrere ofte må navigere mellom disse ulike forventningene. Forståelsen av seksualitet varierer betydelig mellom kulturer (May, 2013, s. 5, 35). I vestlige samfunn er homoseksualitet ofte knyttet til identitet, mens det i andre kulturelle kontekster kan oppfattes som en handling uten nødvendigvis å definere personen (Narvesen, 2010, s. 61–63). For eksempel viser forskning at seksuelle relasjoner mellom menn kan være relativt vanlige i visse muslimske miljøer uten at dette nødvendigvis forbindes med en homoseksuell identitet (Narvesen, 2010, s. 64).

Disse kulturelle forskjellene skaper spesielle utfordringer for skeive med innvandrerbakgrunn i Norge, som må navigere mellom motstridende diskurser: en kollektivistisk forståelse hvor handlinger påvirker familiens ære, og en individualistisk diskurs hvor åpenhet om legning sees som grunnleggende for et autentisk liv (Narvesen, 2010, s. 66). Liu et al. (2019, s. 47) beskriver dette som intergenerasjonelle kulturelle konflikter, der førstegenerasjonsinnvandrere og deres barn tilpasser seg majoritetskulturen i ulikt tempo.

Selv om kulturelle forskjeller kan begrense støtten, viser funnene også at deltakerne utvikler strategier for å skape tilhørighet. Sofia tolket morens reaksjon gjennom en kulturel relativistisk holdning, noe som muliggjorde en form for anerkjennelse på tross av forskjeller. Samtidig søkte hun mot andre miljøer der hun kunne utforske sin legning mer fritt. Dette støtter Saloles (2018) poeng om at flerkulturelle individer ofte tilegner seg «brobyggerkompetanse», som viser til evnen å navigere mellom ulike kulturer og skape nye former for tilhørighet.

Mays (2013, s. 59) fenomenologiske tilnærming til tilhørighet understreker at mening skapes gjennom refleksjon og sosial interaksjon. Deltakerne gir mening til støttende handlinger ved å forstå dem i lys av foreldrenes kulturelle bakgrunn, samtidig som de aktivt skaper rom for selvrealisering. Dette viser at tilhørighet ikke er statisk, men en kontinuerlig forhandlingsprosess der individer både påvirkes av og påvirker kulturelle normer (May, 2013, s. 5).

Tilhørighet på tvers av kulturer er både en utfordring og en ressurs. På den ene siden begrenser manglende kulturell kapital tilgangen til støtte, noe som kan føre til følelser av eksklusjon. På den andre siden utvikler flerkulturelle individer strategier for å skape hybrid tilhørighet, der de integrerer ulike verdier og normer (Salole, 2018, s. 206). Dette perspektivet utfyller en deterministisk forståelse av tilhørighet ved å vise hvordan individer aktivt skaper handlingsrom for seg selv.

6.4 Minoritet som ressurs

Dette temaet utforsker hvordan minoritetsidentiteter ikke bare representerer utfordringer, men også kan fungere som betydelige ressurser for tilhørighet, sosial støtte og personlig vekst. Perspektivet utfyller den interseksjonelle forståelsen av minoritetsstatus som en barriere for tilhørighet og støtte, og viser i stedet hvordan disse identitetene kan være kilder til styrke og motstandskraft.

Noor har kunnet dra nytte av foreldrenes erfaringer som førstegenerasjonsinnvandrere i Norge. Deres suksessrike tilpasning til det norske samfunnet gjennom høyere utdanning har gitt dem kunnskap som de har videreformidlet til henne. Foreldrenes erfaringer ga henne en form for kulturell kapital som May (2013, s. 125) knytter til økt handlingsrom i sosiale felt. Ved å kunne dra nytte av foreldrenes erfaringer med å navigere norske institusjoner, oppnådde Noor en tilhørighet som ellers kunne vært vanskelig å oppnå.

I tillegg virker foreldrenes aksept av legningen hennes beskyttende mot diskrimineringen hun ellers opplever i samfunnet. Dette understøttes av teorien om rolleakkumulering (Brook et al., 2008), som viser hvordan ulike sosiale roller kan påvirke psykologisk velvære. Fordi Noor mottar støtte hjemme, opplever hun mindre konflikt mellom sine ulike identiteter. I stedet blir disse identitetene en ressurs som styrker henne.

Noor vektlegger hvordan flerkulturelle fellesskap kan tilby en unik form for støtte gjennom delte erfaringer. Hun beskriver hvordan felles opplevelser av å vokse opp med flere språk og kulturer, en strengere oppdragelse og et nært familieband skaper en følelse av gjensidig forståelse som er vanskelig å finne i majoritetssamfunnet. Noors erfaringer gjenspeiles i forskningen blant både flerkulturelle og skeive (Coburn et al., 2022, s. 224; Dowers et al., 2020, s. 242; Eggebø et al., 2018, s. 99; Farvid et al., 2021, s. 716; Rios & Eaton, 2016, s. 1093; Salole, 2018; Weinhardt et al., 2019, s. 314). Disse fellesskapene fungerer som viktige støttenettverk som gir både emosjonell og informativ støtte. Den informative støtten kommer til uttrykk gjennom kunnskapsdeling om sensitive temaer som seksualitet, relasjoner og seksuell helse (M. N. Berger et al., 2021a, s. 424). For mange unge med minoritetsbakgrunn kan dette være spesielt viktig, da de ofte ikke har tilgang til denne typen informasjon hverken

hjemme eller i majoritetssamfunnet, slik Mikael erfarte da skolens seksualundervisning begrenset seg heteronormative tema. Fellesskapene fungerer dermed som alternative læringsarenaer hvor erfaringer og kunnskap deles på en måte som er tilpasset deres situasjon.

Den emosjonelle støtten manifesterer seg gjennom trygge rom hvor deltakerne ikke føler behov for å forklare eller forsvare sin annerledeshet. Som Salole (2018, s. 220) poengterer, er det frigjørende å kunne være seg selv uten å måtte konstant forklare sin kulturelle bakgrunn eller seksuelle legning. Fellesskap basert på annerledeshet er et tema blant både flerkulturelle og skeive, da det å være med mennesker som deler like erfaringer kan være validerende og gi selvtillit (N. Anderssen et al., 2021b, s. 15; Eggebø et al., 2019, s. 4–7). Blant annet nevner informantene deres at følelsen av å være annerledes gir muligheter til fellesskap og nyttige mestringsstrategier i møte med utfordringer (Eggebø et al., 2018, s. 102).

Bjørkman og Malterud (2013, s. 147) argumenterer for at marginale identiteter kan være helsefremmende, et perspektiv som blir tydelig gjennom Sofias reise mot selvaksept. Hennes beskrivelse av å endelig omfavne både sin latinamerikanske og norske identitet viser hvordan minoritetsidentiteter kan fungere som ressurser for personlig vekst (Bjørkman & Malterud, 2013, s. 147). Sofias beslutning om å slutte å rette håret for å passe inn i etnisk norske skjønnhetsidealer symboliserer en viktig utvikling i hennes selvforståelse. Gjennom kontakt med andre flerkulturelle og skeive oppdaget hun at hennes annerledeshet ikke var noe å skamme seg over, men derimot en kilde til styrke og stolthet. Denne erfaringen bekrefter funn fra amerikansk forskning som viser at personer med sammensatte minoritetsidentiteter forstår ulike identitetsaspekter som en ressurs snarere enn en byrde (Ghabrial & Andersen, 2021, s. 38).

Skeive miljøers normbrytende karakter kan være spesielt frigjørende for personer fra mer tradisjonelle kulturelle bakgrunner. Mikael beskriver hvordan disse rommene gir større mulighet for identitetsutforskning sammenliknet med hans opprinnelige miljø. I kontrast til de strengere forventningene om heteroseksualitet og kjønnsroller som preger mange tradisjonelle miljøer, tilbyr skeive fellesskap ofte mer fleksible og inkluderende normer (Bjørkman & Malterud, 2013, s. 147). Narvesen (2013, s. 57–58) viser hvordan tilhørighet til

skeive fellesskap kan påvirke integreringsprosessen, der muslimske homofile menn opplevde seg som mer norske gjennom denne tilknytningen.

Alternative familiestrukturer representerer en annen viktig ressurs for mange med minoritetsbakgrunn, slik Mikael beskriver. May (2013, s. 115) viser hvordan valgte familier ofte blir viktige støttenettverk for skeive, og bidrar til sosialt mangfold ved å utfordre tradisjonelle familiekonsepter (Duggan, 1993, sitert i May, 2013, s. 88). Disse alternative strukturene er spesielt viktige for dem som ikke passer inn i konvensjonelle roller. Studien viser at slike alternative familier kan bli enda viktigere enn biologiske familier for noen deltakere (Dowers et al., 2020, s. 242; Eggebø et al., 2018, s. 98). De gir ikke bare emosjonell støtte, men fungerer også som en slags buffer mot diskriminering og utenforskap (Dowers et al., 2020, s. 242; Eggebø et al., 2018; Farvid et al., 2021, s. 725). I mange tilfeller er det nettopp i disse valgte familiene at deltakerne føler de kan være mest autentiske.

Aktivism og politisk engasjement fremstår som en annen viktig ressurs for mange med minoritetsbakgrunn. Felipes arbeid for å skape trygge rom for skeive med innvandrerbakgrunn illustrerer hvordan marginalisering kan omsettes til kollektiv styrke, noe May (2013, s. 92) knytter til politiseringen av identiteter som respons på ekskludering. I tråd med den politiske helsemodellen, virker aktivisme og samfunnsdeltakelse helsefremmende blant skeive og flerkulturelle fordi det skaper resiliens og gir tilgang til viktige støttenettverk (N. Anderssen et al., 2021b, s. 7; Coburn et al., 2022, s. 222; Eggebø et al., 2018, s. 99; Farvid et al., 2021, s. 725; Gjernes, 2004). Tilhørighet til minoritetsgrupper kan skape subkulturer som skiller seg fra majoritetssamfunnet, enten på grunn av at de blir utstøtt fra majoritetskulturen eller fordi de identifiserer seg med annerledesheten og gjør det til en kampsak (May, 2013, s. 110). Det å ikke tilhøre kan dermed være et valg, der noen identiteter kan være konstruert utenfor eller på marginen av de dominerende identitetene (May, 2013, s. 87).

Kulturell kompetanse og trygghet er konsepter utviklet av helsepersonell i New Zealand og innebærer å ha kunnskap om viktige begreper og relevante utfordringer hos brukerne for å sikre rettferdig helsehjelp (Papps & Ramsden, 1996, s. 491). Praksisen er spesielt relevant der brukere står i risiko for sosial ulikhet på grunn av faktorer som kjønn, seksuell legning

eller etnisitet. Målet er å gjenkjenne og adressere skjevheter for å kunne tilby likeverdige tjenester (Curtis et al., 2019). Felipe's engasjement viser hvordan minoritetserfaringer kan bidra til mer inkluderende samfunnstjenester som er sensitive overfor behovene til skeive med innvandrerbakgrunn.

Gjennom Saloles (2018) ressursperspektiv og Mays (2013) analyser blir det tydelig at minoritetsidentiteter representerer komplekse forhandlinger om tilhørighet og selvforståelse. Deltakernes strategier med å skape alternative nettverk eller engasjere seg politisk viser hvordan marginalisering kan transformeres til ressurser for selvutvikling og kollektiv endring. Disse funnene utfordrer en ensidig problemorientert forståelse av minoritetsstatus, og viser i stedet den kreative og motstandsdyktige potensialet som ligger i marginaliserte posisjoner.

6.5 Overordnede implikasjoner og konklusjon

Denne studien viser at unge skeive med innvandrerbakgrunn opplever tilhørighet og sosial støtte på komplekse og dynamiske måter. Studiens funn utfordrer en ensidig problemorientert forståelse av minoritetsstatus. Gjennom Saloles (2018) ressursperspektiv viser studien hvordan minoritetsidentiteter ikke bare representerer utfordringer, men også kan fungere som betydelige ressurser. Deltakernes evne til å navigere mellom ulike kulturelle kontekster og deres kreative tilpasningsstrategier viser at marginaliserte posisjoner også kan være kilder til styrke og motstandskraft. Funnene understreker behovet for en mer helhetlig tilnærming i både praksis og forskning, der det tas hensyn til kulturelle, seksuelle og strukturelle faktorer som påvirker deres livskvalitet.

Helsevesenet utgjør en betydelig kilde til støtte for mange, men møter i varierende grad behovene deres. Det er imidlertid viktig å merke seg at dette mønsteret varierer betydelig mellom enkeltindivider, avhengig av faktorer som familiens holdninger, grad av tilknytning til foreldrenes opprinnelseskultur og personlige erfaringer med diskriminering. Helse- og velferdstjenester bør derfor utvikle mer inkluderende og trygge tilbud som anerkjenner mangfoldet blant skeive med innvandrerbakgrunn. Dette inkluderer opplæring i interseksjonalitet for helsepersonell, slik at de kan møte brukerne med forståelse for deres unike situasjoner. Studien viser at mange unge opplever helsetjenester som lite tilpasset

deres behov, noe som kan føre til at de unngår å søke hjelp i frykt for diskriminering. Dette samsvarer med den politiske helsemodellens fokus på strukturelle barrierer og behovet for inkluderende helsearbeid. Det er derfor viktig å skape trygge fellesarenaer, for eksempel gjennom lavterskeltilbud som Skeiv Verden og Salam, hvor de kan finne støtte uten å måtte navigere i miljøer dominert av festkultur der majoriteten består av etniske nordmenn.

Familie- og nettverksarbeid bør ta utgangspunkt i at aksept ofte er en gradvis prosess. Noen deltakere forteller at støtten fra familien endret seg over tid, selv om den i utgangspunktet var betinget eller manglende. Tiltak som styrker kommunikasjon og forståelse mellom unge og deres familier kan dermed være viktige for å fremme langsiktig aksept.

Framtidig forskning bør utforske mer hvordan ulike undergrupper, som ikke-binære og bifile med innvandrerbakgrunn, opplever støtte og tilhørighet. Det er også behov for studier som undersøker religiøse fellesskap som potensielle ressurser, ettersom dette er et lite utforsket felt i norsk kontekst. Digitale fellesskap bør også undersøkes nærmere, da forskningen viser at de fungerer som en vital støttekilde for unge.

Metodologisk bør kvalitative tilnærminger prioriteres for å fange opp de nyanserte og alternative støttenettverkene som skeive med innvandrerbakgrunn skaper. Dette inkluderer å utforske hvordan de bruker aktivisme, hybrid identitetsdannelse og digitale plattformer som motstrategier mot ekskludering. Deltakerne er ikke bare ofre for strukturelle barrierer, men aktive aktører som skaper motstrategier. Når vi lar marginaliserte grupper fortelle sine historier, får vi tilgang til erfaringer og verdenssyn som utfordrer majoritetskulturens ensidige narrativer, og viser fram et mangfold som ellers kunne ha forblitt usynlig (Salole, 2018, s. 223). Som Salole (2018) påpeker, kan flerkulturell kompetanse være en ressurs for samfunnet – disse unge er ofte brobyggere som navigerer mellom ulike verdener og bidrar med unike perspektiver.

Funnene viser stor variasjon i hvordan deltakerne håndterer tilhørighet. Noen, som Emir, lener seg på egen selvstøtte og tilpasning, mens andre, som Sofia, søker ekstern validering gjennom fellesskap. Noor finner støtte i flerkulturelle nettverk, mens Felipe skaper tilhørighet

gjennom digitale fellesskap. Disse ulike strategiene understreker at det ikke finnes én universell løsning, men at støttetiltak må tilpasses individuelle behov.

Politiske narrativer om "norskhet" og "skeivhet" påvirker deltakernes hverdag, noe som viser seg i deres fortellinger om å bli sett på som "for norsk" i etniske miljøer eller "for annerledes" i skeive miljøer. Dette understreker behovet for en mer inkluderende offentlig diskurs som anerkjenner komplekse identiteter.

Studien understreker at tilhørighet og sosial støtte for unge skeive med innvandrerbakgrunn er dynamiske prosesser preget av både utfordringer og muligheter. For å fremme deres livskvalitet må helse-, velferds- og støttetiltak ta hensyn til komplekse identiteter og strukturelle barrierer. Samtidig bør forskningen fortsette å utforske hvordan disse unge selv skaper motstrategier og alternative nettverk, slik at vi kan lære av deres erfaringer og styrke inkluderende praksis. Som Salole (2018, s. 325) sier: «Det er vår oppgave som foreldre og andre voksne å legge til rette for trygg tilhørighet og komplekse identiteter hos våre unge». Dette gjelder ikke bare familier, men også helsevesen, skole og samfunn som helhet.

7 Avslutning

Denne oppgaven har undersøkt opplevelser av tilhørighet og sosial støtte blant unge, skeive med innvandrerbakgrunn gjennom en kvalitativ studie basert på semistrukturerte dybdeintervjuer. Med en fenomenologisk-hermeneutisk tilnærming har jeg søkt å forstå informantenes subjektive erfaringer, der deres egne fortellinger og meningsskaping stod i sentrum. Gjennom refleksiv tematisk analyse ble det tydelig at tilhørighet er en dynamisk og flertydig prosess. Selv om deltakerne opplevde en spenning mellom tilhørighet til ulike grupper, fant de også støtte i ulike former.

Studiens funn viser at sosial støtte ofte er betinget og kontekstavhengig, men også at marginaliserte posisjoner kan være kilder til motstandskraft og kreativ tilpasning. Deltakerne

skaper alternative nettverk og bruker digitale plattformer for å finne fellesskap når tradisjonelle støttekilder svikter. Denne kunnskapen understreker behovet for helse- og velferdstjenester som tar hensyn til komplekse identiteter, samtidig som den åpner for videre forskning på hvordan ulike undergrupper håndterer spenninger mellom tilhørighet og ekskludering. Til slutt peker studien på viktigheten av å anerkjenne mangfoldet av erfaringer blant unge, skeive med innvandrerbakgrunn, ikke som et problem som må løses, men som en ressurs som kan berike vår forståelse av sosial støtte og tilhørighet.

Litteraturliste

- Anderssen, N., Eggebø, H., Stubberud, E., & Holmelid, Ø. (2021a). *Seksuell orientering, kjønns mangfold og levekår. Resultater fra spørreundersøkelsen 2020*. (s. 11–22, 30–32, 47–75, 106–120, 129–130). Bufdir.
https://www.bufdir.no/globalassets/global/nbbf/kjonn_identitet/seksuell_orientering_kjonnsmangfold_og_levekar_resultater_fra_sporreundersokelsen_2020.pdf
- Anderssen, N., Eggebø, H., Stubberud, E., & Holmelid, Ø. (2021b). *Seksuell orientering, kjønns mangfold og levekår. Resultater fra spørreundersøkelsen 2020*. Bufdir.
https://www.bufdir.no/globalassets/global/nbbf/kjonn_identitet/seksuell_orientering_kjonnsmangfold_og_levekar_resultater_fra_sporreundersokelsen_2020.pdf
- Aparicio-García, M., Díaz-Ramiro, E., Rubio-Valdehita, S., López-Núñez, M., & García-Nieto, I. (2018). Health and Well-Being of Cisgender, Transgender and Non-Binary Young People. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(10), 2133. <https://doi.org/10.3390/ijerph15102133>
- Bakken, A., Hegna, K., & Sletten, M. A. (2021). Offline, online. Digitale ungdomsliv gjennom tre tiår. I G. Ødegård & W. Pedersen (Red.), *Ungdommen* (s. 29–62). Cappelen Damm Akademisk/NOASP. <https://doi.org/10.23865/noasp.142>
- Barnett, A. P., Del Río-González, A. M., Parchem, B., Pinho, V., Aguayo-Romero, R., Nakamura, N., Calabrese, S. K., Poppen, P. J., & Zea, M. C. (2019). Content analysis of psychological research with lesbian, gay, bisexual, and transgender people of color in the United States: 1969–2018. *American Psychologist*, 74(8), 898–911.
<https://doi.org/10.1037/amp0000562>

- Barrera, M. (1986). Distinctions between social support concepts, measures, and models. *American Journal of Community Psychology*, 14(4), 413–445.
<https://doi.org/10.1007/BF00922627>
- Bauermeister, J. A., Muessig, K. E., Flores, D. D., LeGrand, S., Choi, S., Dong, W., Harper, G. W., & Hightow-Weidman, L. B. (2018). Stigma Diminishes the Protective Effect of Social Support on Psychological Distress Among Young Black Men Who Have Sex With Men. *AIDS Education and Prevention*, 30(5), 406–418.
<https://doi.org/10.1521/aeap.2018.30.5.406>
- Berger, M. N., Taba, M., Marino, J. L., Lim, M. S. C., Cooper, S. C., Lewis, L., Albury, K., Chung, K. S. K., Bateson, D., & Skinner, S. R. (2021a). Social media's role in support networks among LGBTQ adolescents: A qualitative study. *Sexual Health*, 18(5), 421–431. <https://doi.org/10.1071/SH21110>
- Berger, M. N., Taba, M., Marino, J. L., Lim, M. S. C., Cooper, S. C., Lewis, L., Albury, K., Chung, K. S. K., Bateson, D., & Skinner, S. R. (2021b). Social media's role in support networks among LGBTQ adolescents: A qualitative study. *Sexual Health*, 18(5), 421. <https://doi.org/10.1071/SH21110>
- Berger, P. L., & Luckmann, T. (2011). *Den samfunnsskapte virkelighet* (5. utg.). Fagbokforlaget.
- Bjørkman, M., & Malterud, K. (2013). Kapittel 8: Lesbisk selvtilit i møte med legen. I A. B. Grønningsæter, H. W. Kristiansen, & B. R. Lescher-Nuland (Red.), *Holdninger, levekår og livsløp—Forskning om lesbiske, homofile og bifile* (s. 135–149). Universitetsforlaget.
- Bockting, W., Barucco, R., LeBlanc, A., Singh, A., Mellman, W., Dolezal, C., & Ehrhardt, A. (2020). Sociopolitical Change and Transgender People's Perceptions of Vulnerability

and Resilience. *Sexuality Research and Social Policy*, 17(1), 162–174.

<https://doi.org/10.1007/s13178-019-00381-5>

Braun, V., & Clarke, V. (2022). *Thematic Analysis: A Practical Guide*. SAGE Publications Ltd.

Brisette, I., Cohen, S., & Seeman, T. E. (2000). Measuring Social Integration and Social Networks. I S. Cohen, L. Underwood, & B. H. Gottlieb, *Social Support Measurement and Intervention: A Guide for Health and Social Scientists* (s. 53–85). Oxford University Press. <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy1.usn.no/lib/ucsn-ebooks/reader.action?docID=430296>

Brook, A. T., Garcia, J., & Fleming, M. A. (2008). The Effects of Multiple Identities on Psychological Well-Being. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 34(12), 1588–1600. <https://doi.org/10.1177/0146167208324629>

Bukowski, L. A., Hampton, M. C., Escobar-Viera, C. G., Sang, J. M., Chandler, C. J., Henderson, E., Creasy, S. L., & Stall, R. D. (2019). Intimate Partner Violence and Depression among Black Transgender Women in the USA: The Potential Suppressive Effect of Perceived Social Support. *Journal of Urban Health*, 96(5), 760–771. <https://doi.org/10.1007/s11524-019-00355-3>

ChatGPT. (2025). *OpenAI* (Versjon 10.05.25) [Stor språkmodell]. <https://chatgpt.com/>

Ching, T. H. W., Lee, S. Y., Chen, J., So, R. P., & Williams, M. T. (2018). A model of intersectional stress and trauma in Asian American sexual and gender minorities. *Psychology of Violence*, 8(6), 657–668. <https://doi.org/10.1037/vio0000204>

Coburn, K. O., Spencer, C. M., & Kelly, L. C. (2022). Comparing Binary Transgender and Nonbinary People: Factors Associated with Psychological Well-Being Among a Predominately People of Color Sample. *Contemporary Family Therapy*, 44(3), 222–233. <https://doi.org/10.1007/s10591-022-09634-9>

Cohen, S., Gottlieb, B. H., & Underwood, L. (2000). *Social Relationships and Health*. I S. Cohen, L. Underwood, & B. H. Gottlieb, *Social Support Measurement and Intervention: A Guide for Health and Social Scientists* (s. 3–28). Oxford University Press. <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy1.usn.no/lib/ucsn-ebooks/reader.action?docID=430296>

Cohen, S., Underwood, L., & Gottlieb, B. H. (2000). *Social Support Measurement and Intervention: A Guide for Health and Social Scientists*. Oxford University Press. <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy1.usn.no/lib/ucsn-ebooks/reader.action?docID=430296>

Craig, S. L., Eaton, A. D., McInroy, L. B., Leung, V. W. Y., & Krishnan, S. (2021). Can Social Media Participation Enhance LGBTQ+ Youth Well-Being? Development of the Social Media Benefits Scale. *Social Media + Society*, 7(1), 205630512198893. <https://doi.org/10.1177/2056305121988931>

Crenshaw, K. (1989). Demarginalizing the Intersection of Race and Sex: A Black Feminist Critique of Antidiscrimination Doctrine, Feminist Theory and Antiracist Politics. *University of Chicago Legal Forum*, 1. <http://chicagounbound.uchicago.edu/uclf/vol1989/iss1/8>

Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2018). *Qualitative Inquiry and Research Design. Choosing Among Five Approaches* (4. utg.). SAGE Publications, Inc.

Curtis, E., Jones, R., Tipene-Leach, D., Walker, C., Loring, B., Paine, S.-J., & Reid, P. (2019). Why cultural safety rather than cultural competency is required to achieve health equity: A literature review and recommended definition. *International Journal for Equity in Health*, 18(1), 174. <https://doi.org/10.1186/s12939-019-1082-3>

- Cyrus, K. (2017). Multiple minorities as multiply marginalized: Applying the minority stress theory to LGBTQ people of color. *Journal of Gay & Lesbian Mental Health*, 21(3), 194–202. <https://doi.org/10.1080/19359705.2017.1320739>
- Dalen, K., Flatø, H., Friberg, J. H., & Sterri, E. B. (2024). *Hverdagsliv og integrering*
Deltakelse, tillit, tilhørighet og diskriminering blant personer med innvandrerbakgrunn
(Fafo-rapport 2024:24). Fafo. <https://www.fafo.no/zoo-publikasjoner/hverdagsliv-og-integrering>
- DeepSeek. (2025). *DeepSeek—Into the Unknown* (Versjon V3 og R1) [Stor språkmodell].
<https://chat.deepseek.com/>
- Dolan, P. (2008). Social Support, Social Justice, and Social Capital: A Tentative Theoretical Triad for Community Development. *Community Development*, 39(1), 112–119.
<https://doi.org/10.1080/15575330809489745>
- Dowers, E., White, C., Cook, K., & Kingsley, J. (2020). Trans, gender diverse and non-binary adult experiences of social support: A systematic quantitative literature review. *International Journal of Transgender Health*, 21(3), 242–257.
<https://doi.org/10.1080/26895269.2020.1771805>
- Eggebø, H., Stubberud, E., & Anderssen, N. (2019). *Skeive livsløp. En kvalitativ studie av levekår og sammensatte identiteter blant lhbtis-personer i Norge*. (NF 6/2019; s. 4–7, 15–20, 38–95). Nordlandsforskning.
- Eggebø, H., Stubberud, E., & Karlstrøm, H. (2018). *Levekår blant skeive med innvandrerbakgrunn i Norge* (NF 9/2018). Nordlandsforskning.
<https://www.nordlandsforskning.no/nb/publikasjoner/report/levekår-blant-skeive-med-innvandrerbakgrunn-i-norge>

- Elgvin, O., Bue, K., & Grønningsæter, A. B. (2014). *Åpne rom, lukkede rom: LHBT i etniske minoritetsgrupper. Revidert utgave.* (Fafo-rapport 2014:49). Fafo.
<https://www.fafo.no/zoo-publikasjoner/fafo-rapporter/apne-rom-lukkede-rom-lhbt-i-etniske-minoritetsgrupper-2014>
- Farvid, P., Vance, T. A., Klein, S. L., Nikiforova, Y., Rubin, L. R., & Lopez, F. G. (2021). The health and wellbeing of transgender and gender non-conforming people of colour in the United States: A systematic literature search and review. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 31(6), 703–731. <https://doi.org/10.1002/casp.2555>
- Finlay, L. (1998). Reflexivity: An Essential Component for All Research? *British Journal of Occupational Therapy*, 61(10), 453–456.
<https://doi.org/10.1177/030802269806101005>
- FN-Sambandet. (2025, mai 2). *God helse og livskvalitet*. FN-Sambandet. <https://fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal/god-helse-og-livskvalitet>
- Fridtun, K., & Frivold, L. H. (2023). *Skeiv på norsk*. MELK.
- Frønes, I., & Strømme, H. (2010). *Risiko og marginalisering. Norske barns levekår i kunnskapssamfunnet*. Gyldendal Akademisk.
- Gadamer, H.-G. (2013). *Truth and Method*. Bloomsbury Publishing Plc.
- Ghabrial, M. A., & Andersen, J. P. (2021). Development and initial validation of the Queer People of Color Identity Affirmation Scale. *Journal of Counseling Psychology*, 68(1), 38–53. <https://doi.org/10.1037/cou0000443>
- Gjernes, T. (2004). Helsemodeller og forebyggende helsearbeid. *Sosiologisk tidsskrift*, 12, 143–165.

- Gordon, J. D., Whitfield, D. L., Mammadli, T., & Escobar-Viera, C. G. (2023). Social Support–Seeking Strategies on Social Media at the Intersection of Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, and Queer Identity, Race, and Ethnicity: Insights for Intervention From a Qualitative Study. *JMIR Formative Research*, 7, e51702.
<https://doi.org/10.2196/51702>
- Gottlieb, B. H., & Bergen, A. E. (2010). Social support concepts and measures. *Journal of Psychosomatic Research*, 69(5), 511–520.
<https://doi.org/10.1016/j.jpsychores.2009.10.001>
- Johansson, K. (2016). Mellom hermeneutikk og fenomenologi—Et essay i vitenskapsteori. *Tidsskriftet Musikkterapi*, 39(2). <https://doi.org/10.69625/318192.EKIL3493>
- Kim, H.-J., Jen, S., & Fredriksen-Goldsen, K. I. (2017). Race/Ethnicity and Health-Related Quality of Life Among LGBT Older Adults. *The Gerontologist*, 57(suppl 1), S30–S39.
<https://doi.org/10.1093/geront/gnw172>
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (T. M. Anderssen & J. Rygge, Overs.; 3. utg.). Gyldendal Akademisk.
https://issuu.com/gyldendalnorskforlag/docs/det_kvalitative_forskningintervju
- la Roi, C., Frost, D. M., Mallory, A., Lin, A., & Meyer, I. H. (2022). Sexual Identity and Birth Cohort Differences in Social Support and Its Link with Well-Being among Sexual Minority Individuals. *Archives of Sexual Behavior*. <https://doi.org/10.1007/s10508-022-02366-9>
- Lakey, B., & Cohen, S. (2000). Social support: Theory and Measurement. I S. Cohen, L. Underwood, & B. H. Gottlieb (Red.), *Social Support Measurement and Intervention: A Guide for Health and Social Scientists* (s. 29–52). Oxford University Press.

<https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy1.usn.no/lib/ucsn-ebooks/reader.action?docID=430296>

Law, J. (2007). *After method: Mess in social science research*. Routledge.

Levitt, H. M., Bamberg, M., Creswell, J. W., Frost, D. M., Josselson, R., & Suárez-Orozco, C. (2018). Journal article reporting standards for qualitative primary, qualitative meta-analytic, and mixed methods research in psychology: The APA Publications and Communications Board task force report. *American Psychologist*, 73(1), 26–46. <https://doi.org/10.1037/amp0000151>

Liu, J., Liang, C. T. H., Nguyen, D., & Melo, K. (2019). A qualitative study of intergenerational cultural conflicts among second-generation Chinese Americans and Taiwanese Americans. *Asian American Journal of Psychology*, 10(1), 47–57. <https://doi.org/10.1037/aap0000121>

Mackenzie, N., & Knipe, S. (2006). Research dilemmas: Paradigms, methods and methodology. *Issues in Education... Issues in Educational Research*, 16(2). https://www.academia.edu/1104997/Mackenzie_N_M_and_Knipe_S_2006_Research_dilemmas_Paradigms_methods_and_methodology_Issues_in_Educational_Research_16_2?auto=citations&from=cover_page

Malterud, K. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder for medisin og helsefag* (4. utg.).

May, V. (2013). *Connecting self to society: Belonging in a changing world*. Palgrave Macmillan.

McNamara, N., Stevenson, C., Costa, S., Bowe, M., Wakefield, J., Kellezi, B., Wilson, I., Halder, M., & Mair, E. (2021). Community identification, social support, and loneliness: The benefits of social identification for personal well-being. *British Journal of Social Psychology*, 60(4), 1379–1402. <https://doi.org/10.1111/bjso.12456>

- Moshuus, G. H., & Eide, K. (2016). The Indirect Approach: How to Discover Context When Studying Marginal Youth. *International Journal of Qualitative Methods*, 15(1), 160940691665619. <https://doi.org/10.1177/1609406916656193>
- Narvesen, R. R. (2010). “Bestem deg, er du homo eller muslim?” “Jeg er et menneske!” En kvalitativ studie av livshistoriene til åtte lesbiske, homofile og bifile med muslimsk bakgrunn [[Masteroppgave], Oslo Met]. <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/handle/10642/573>
- Narvesen, R. R. (2013). Kapittel 4: Å navigere som lesbisk, homofil og bifil med muslimsk bakgrunn i det heteronormative farvannet. I A. B. Grønningsæter, H. W. Kristiansen, & B. R. Lescher-Nuland (Red.), *Holdninger, levekår og livsløp—Forskning om lesbiske, homofile og bifile* (s. 57–76). Universitetsforlaget.
- Nordby Holm, K. (2023). Prosjektbeskrivelse: Sosial støtte blant skeive med innvandrerbakgrunn. *Universitetet i Sørøst-Norge*.
- Papps, E., & Ramsden, I. (1996). Cultural Safety in Nursing: The New Zealand Experience. *International Journal for Quality in Health Care*, 8(5), 491–497.
- Pedersen, W., Slagstad, K., & von Soest, T. (2021). Nye seksualiteter, nye kjønn? I G. Ødegård & W. Pedersen (Red.), *Ungdommen* (s. 295–316). Cappelen Damm Akademisk/NOASP. <https://doi.org/10.23865/noasp.142>
- Reczek, C. (2020). Sexual- and Gender-Minority Families: A 2010 to 2020 Decade in Review. *Journal of Marriage and Family*, 82(1), 300–325. <https://doi.org/10.1111/jomf.12607>
- Rios, D., & Eaton, A. (2016). Perceived social support in the lives of gay, bisexual and queer Hispanic college men. *Culture, Health & Sexuality*, 18(10), 1093–1106. <https://doi.org/10.1080/13691058.2016.1150516>

- Roy, R. (2011). *Social Support, Health, and Illness: A Complicated Relationship*. University of Toronto Press. <https://doi.org/10.3138/9781442685314>
- Salole, L. (2018). *Identitet og tilhørighet—Om ressurser og dilemmaer i en kryskulturell oppvekst* (2. utg.). Gyldendal Akademisk.
- Shah, T. N., Parodi, K. B., Holt, M. K., Green, J. G., Katz-Wise, S. L., Kraus, A. D., Kim, G. S., & Ji, Y. (2022). A Qualitative Exploration of How Transgender and Non-binary Adolescents Define and Identify Supports. *Journal of Adolescent Research*, 074355842211231. <https://doi.org/10.1177/07435584221123123>
- Sikt. (2025). *Sikt KI-chat* (Versjon GPT 4.0) [Stor språkmodell]. <https://ki-chat.sikt.no/>
- Skeiv Kunnskap. (2021, august 4). *Organisasjoner og kompetansepartnere*. <https://skeivkunnskap.no/l%C3%A6ringsressurser/eksterne-ressurser/samarbeidsaktorer-og-kompetansepartnere/>
- Skeiv Verden. (2025). *Om oss*. <https://www.skeivverden.no/om-oss/>
- Skeivt Arkiv. (2014, august 10). *Liste over skeive organisasjoner*. <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/liste-over-skeive-organisasjoner>
- Sommer, M. (2019). *Support as Possibility: Lived experiences of support in the lives of young persons with mental health problems: A hermeneutic phenomenological study* [Universitetet i Sørøst-Norge]. <https://openarchive.usn.no/usn-xmloi/handle/11250/2620265>
- Sommer, M. (2021). Støtte som mulighet til unge med psykiske helseproblemer. *Tidsskrift for psykisk helsearbeid*, 18(4), 331–342. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-3010-2021-04-03>

- Sturgeon, J., & Zautra, A. (2016). Social pain and physical pain: Shared paths to resilience. *Pain Management*, 6(63–74), 1758–1869.
- Thomassen, M. (2006). *Vitenskap, kunnskap og praksis innføring i vitenskapsfilosofi for helse- og sosialfag*. Gyldendal akademisk.
- Thorsen, D. E. (2024). *Woke*. Store Norske Leksikon. <https://snl.no/woke>
- Uchino, B. N. (2004). *Social Support and Physical Health: Understanding the Health Consequences of Relationships*. Yale University Press.
<https://doi.org/10.12987/yale/9780300102185.001.0001>
- Ungdomstelefonen. (u.å.). *Skeive organisasjoner*. Hentet 17. juni 2023, fra <https://ungdomstelefonen.no/andre-hjelpetilbud/skeive-organisasjoner/>
- USN. (2025, oktober 5). *Bruk av kunstig intelligens (KI) på USN*. USN Student.
<https://min.usn.no/eksamen/bruk-av-kunstig-intelligens-ki-pa-usn>
- Vargas, S. M., Wennerstrom, A., Alfaro, N., Belin, T., Griffith, K., Haywood, C., Jones, F., Lunn, M. R., Meyers, D., Miranda, J., Obedin-Maliver, J., Pollock, M., Sherbourne, C. D., Springgate, B. F., Sugarman, O. K., Rey, E., Williams, C., Williams, P., & Chung, B. (2019). Resilience Against Depression Disparities (RADD): A protocol for a randomised comparative effectiveness trial for depression among predominantly low-income, racial/ethnic, sexual and gender minorities. *BMJ Open*, 9(10), e031099.
<https://doi.org/10.1136/bmjopen-2019-031099>
- Weinhardt, L. S., Xie, H., Wesp, L. M., Murray, J. R., Apchemengich, I., Kioko, D., Weinhardt, C. B., & Cook-Daniels, L. (2019). The Role of Family, Friend, and Significant Other Support in Well-Being Among Transgender and Non-Binary Youth. *Journal of GLBT Family Studies*, 15(4), 311–325. <https://doi.org/10.1080/1550428X.2018.1522606>

WHO. (1986). *Ottawa Charter for Health Promotion*.

https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0004/129532/Ottawa_Charter.pdf

Oversikt over tabeller og figurer

Figur 1: *Barreras (1986) operasjonalisering av sosial støtte (s. 31)*

Vedlegg

Vedlegg 1: Intervjuguide

Sosial støtte blant skeive med innvandrerbakgrunn – Intervjuguide

Intervjuguiden er organisert etter to temaer: sosialt nettverk og sosial støtte. Spørsmålene som vil bli stilt i intervjuene i bokstavform (a, b, c, osv.). Det som står i kursiv er notater til intervjueren dersom deltakerne trenger presiseringer til spørsmålene.

Introduser deg selv og prosjektet. Trekk fram egen minoritetsbakgrunn. Forklar litt om hvordan intervjuet skal foregå og si at du vil gi lite bekreftelse i løpet av intervjuet, men at det kun er for å lytte til alt som blir sagt. Spør så om det er noe de lurer på før vi begynner intervjuet.

1. Sosialt nettverk

- a. Kan du fortelle litt om deg selv?
- b. Hvordan ser en vanlig uke ut for deg?
 - i. Hva pleier du å gjøre på fritiden?
 - ii. Hvem er du sammen med da? Hva gjør dere sammen?
- c. Hvilke sosiale fellesskap føler du tilhørighet til?
 - i. Familie
 - ii. Venner
 - iii. Jobb
 - iv. Fritidsinteresser/sport
 - v. Digitale fellesskap?
 - vi. Religiøse fellesskap?
 - vii. Partner(e)
 - viii. Dra ut på byen/andre aktiviteter
- d. Er du åpen om legningen din til familie og venner og på jobb/skole?
Hvorfor/hvorfor ikke?
 - i. *Hvis ja:*
 1. Kan du fortelle om da du kom ut av skapet?
 2. Kan du tenke på noen som var viktige for deg da du kom ut av skapet? Fortell meg om forholdet ditt til den personen.

3. Husker du noen positive eller negative opplevelser med den personen? Hvordan påvirket det din opplevelse av å komme ut som skeiv?
4. Endret forholdet ditt til den personen seg etter at du kom ut?
- e. Har du noen eksempler på tilfeller der det å være skeiv ble møtt med negative reaksjoner?
 - i. Fra nettverket ditt?
 - ii. I forbindelse med jobb, skole eller i møte med helsevesenet?
- f. Har du noen eksempler på tilfeller der det å ha innvandrerbakgrunn ble møtt med negative reaksjoner?
 - i. Fra nettverket ditt?
 - ii. I forbindelse med jobb, skole eller i møte med helsevesenet?

2. Sosial støtte

- a. Hvis jeg sier sosial støtte, hva tenker du på da?
- b. Hvem er din viktigste kilde til støtte nå? *Kan være flere personer.* Har forholdet ditt til den personen/de personene endret seg over tid?
- c. Har du gjort noe aktivt for å oppsøke sosial støtte noen gang?

Fortell litt om hvordan jeg definerer sos.støtte – bruk som overgang for å spørre om andre typer sos.støtte. Ha noen oppfølgingsspørsmål/andre formuleringer i tilfellet de ikke skjønner hva jeg mener eller svarer kort.

- d. Hvis du trenger praktisk hjelp til for eksempel flytting, hvor får du det?
- e. Har du noen å snakke med hvis du trenger det?
- f. Når du trenger kunnskap om for eksempel helsehjelp eller informasjon om jobber eller utdanning, hvor går du da?
- g. Hvilke steder opplever du å få positiv bekreftelse?
- h. Er det ting du sitter og tenker på som vi ikke har snakket om som du har lyst til å si?

Forklar også at de kan kontakte Helseutvalget eller Mental Helse sin hjelpetelefon dersom de trenger noen å snakke med etter intervjuet.

Vedlegg 2: Informasjonsskriv

Vil du delta i prosjektet

Sosial støtte blant skeive med innvandrerbakgrunn?

Dette er et informasjonsskriv til deg som ønsker å delta i et forskningsprosjekt. Formålet med prosjektet er å kartlegge sosial støtte blant skeive med en eller flere foreldre med innvandrerbakgrunn. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse innebærer for deg. Ved å dele dine erfaringer, kan du bidra med kunnskap som kan brukes til å utvikle helsetjenester for skeive.

Formål

Målet med prosjektet er å forstå hva sosial støtte kan bety for helsen til folk som tilhører flere minoriteter på en gang. Støtten kan være emosjonell eller praktisk. I dette prosjektet søker vi folk som identifiserer seg som lesbisk, homofil, bifil, transperson, ikkebinær eller skeiv/queer og som i tillegg har foreldre som kommer fra land utenfor Norden, Vest-Europa eller Nord-Amerika.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Universitetet i Sørøst-Norge er ansvarlig for prosjektet. En ansatt i Skeiv Verden bidrar med veiledning av masterstudenten og rekruttering til undersøkelsen. Skeiv Verden vil ha taushetsplikt.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du har blitt invitert til å delta fordi vi gjerne vil høre om din opplevelse av fenomenet sosial støtte. Dersom du svarer «ja» på alle spørsmålene under, er du den vi ser etter!

1. Er du mellom 18 og 30 år?
2. Definerer du deg selv som skeiv eller LHBTIS+?
3. Har du bodd i Norge i minst halvparten av livet ditt?
4. Har du en eller flere foreldre som vokste opp i et land utenfor Norden, Vest-Europa eller Nord-Amerika?

Hva innebærer det for deg å delta?

Dersom du ønsker å delta, kan du sende en SMS eller ringe til masterstudenten Katja

Nordby Holm på telefon 92 43 10 92 eller sende en e-post på katja.n.holm@gmail.com. Du vil bli invitert til et intervju som varer i ca. 60 minutter. Intervjuet vil foregå mellom deg og masterstudenten som skriver oppgaven. Under intervjuet får du spørsmål om ditt sosiale nettverk og dine erfaringer med sosial støtte. Masterstudenten tar lydopptak og notater fra intervjuet.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg. Det vil ikke påvirke ditt forhold til Skeiv Verden eller eventuelle tjenester du benytter deg av der.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil kun bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Etter intervjuet blir opptaket transkribert. All informasjon som kan identifisere deg (navn, alder, bosted, stedsnavn, osv.) blir anonymisert slik at du ikke kan bli gjenkjent i den skriftlige versjonen av intervjuet. Lydopptaket blir lagret på en sikker løsning ved universitetet, og det er kun masterstudenten som har tilgang til dette. Deltakerne i studien vil ikke kunne gjenkjennes i masteroppgaven, og navnet til deltakerne vil ikke publiseres eller deles med noen andre enn masterstudenten.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes 30.06.25. Etter prosjektslutt vil lydopptakene slettes.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Universitetet i Sørøst-Norge har Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Universitetet i Sørøst-Norge ved veileder Reidun Follesø, telefon: 31 00 89 08 eller e-post: reidun.folleso@usn.no
- Vårt personvernombud, Paal Are Solberg, telefon: 35 57 50 53 eller e-post: paal.a.solberg@usn.no

Dersom du har spørsmål knyttet til vurderingen som er gjort av personverntjenestene fra Sikt, kan du ta kontakt via:

- Epost: personverntjenester@sikt.no eller telefon: 73 98 40 40.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig Reidun Follesø

Student Katja Nordby Holm

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Sosial støtte blant skeive med innvandrerbakgrunn*, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- ☐ å delta i intervju
- ☐ at det blir gjort lydopptak under intervjuet
- ☐ at det blir tatt notater under intervjuet
- ☐ at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 3: Godkjenning fra SIKT – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer 889813

Vurderingstype Standard

Dato 09.04.2024

Tittel Sosial støtte blant skeive med innvandrerbakgrunn

Behandlingsansvarlig institusjon Universitetet i Sørøst-Norge / Fakultet for helse- og sosialvitenskap / Institutt for helse-, sosial- og velferdsfag

Prosjektansvarlig Reidun Follesø

Student Katja Nordby Holm

Prosjektperiode 01.08.2023 - 30.06.2025

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Særlige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Uttrykkelig samtykke (Personvernforordningen art. 9 nr. 2 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 30.06.2025.

Kommentar

Personverntjenester har vurdert endringen i prosjekts sluttdato. Vi har nå registrert som ny sluttdato 30.06.2025 for behandling av personopplysninger. Hvis det blir nødvendig å behandle personopplysninger enda lengre, så kan det være nødvendig å informere prosjektdeltakerne. Vi vil følge opp ved ny planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Kontaktperson: Sturla Herfindal

Lykke til videre med prosjektet!

Vedlegg 4: Rekrutteringstekst fra sosiale medier

Hei! Jeg er i gang med å skrive en masteroppgave og ser etter deltakere!

Oppgaven skal handle om sosial støtte blant skeive med innvandrereforeldre. Jeg ønsker derfor å komme i kontakt med personer som:

- Er mellom 18 og 30 år
- Har en eller flere foreldre som er født utenfor Nord- og Vest-Europa, USA eller Canada
- Har bodd i Norge i minst ti år og snakker norsk
- Identifiserer deg som LHBTIQ+

Jeg ønsker å snakke med deg om din opplevelse av sosial støtte, hvordan du forstår begrepet og hvor du søker det. Ved å dele dine erfaringer, kan du bidra med kunnskap som kan brukes til å utvikle helsetjenester for skeive.

Hvis dette høres ut som noe du ønsker å delta på, send mail til katja.n.holm@gmail.com for mer informasjon!

Din deltakelse er selvfølgelig konfidensiell.

Hjelp meg veldig gjerne med å spre ordet 😊

Vil du delta i forskningsprosjektet

Sosial støtte blant skeive med innvandrerbakgrunn?